

Rådmannens årsberetning for 2018

Lyngen kommune

Revidert årsberetning 15. Mai 2019

Innholdsfortegnelse

1	Rådmannens kommentarer.....	3
2	Lyngen som organisasjon	3
2.1	HMS	3
2.2	Internkontroll	3
2.3	Sykefravær og nærværprosjektet	5
2.4	Likestilling	6
2.5	Etisk standard	7
3	Befolkningsutvikling.....	8
4	Økonomi.....	9
4.1	Resultatregnskap 2018.....	9
4.2	Økonomisk styring – avviksoversikt driftsregnskapet.....	11
4.2.1	Politikk og livssyn	12
4.2.2	Administrative tjenester og felleskostnader	13
4.2.3	Oppvekst og kultur	14
4.2.4	Helse, sosial og omsorg	18
4.2.5	Plan, næring og teknikk.....	25
4.2.6	Finans.....	32
4.2.7	Budsjettskjema 1A.....	33
4.3	Økonomiske nøkkeltall drift	35
4.4	Investeringsregnskapet	39
4.5	Økonomiske nøkkeltall – investeringer	44
4.6	Balanseregnskapet	46

1 Rådmannens kommentarer

Innledning

Rapporteringen til kommunestyret for 2018 skjer gjennom to dokumenter – årsregnskap og årsberetning:

- Regnskapet med detaljerte taloppstillinger over kommunens økonomiske virksomhet, samt forklarende noter. Budsjettet for 2018 ble vedtatt som en del av handlingsdelen og er justert etter behandling og vedtak i kommunestyret.
- Årsberetningen gir en beskrivelse av hva Lyngen kommune produserte og leverte av tjenester i 2018.
- Rådmannens årsberetning utarbeides med grunnlag i Kommunelovens § 48 og Forskrift om årsregnskap og årsberetning.

En av de sentrale hensiktene til årsberetningen er å koble fortid og framtid, en viktig forutsetning for læring. Konklusjonene og vurderingene legges blant annet til grunn for utformingen av kommuneplanens handlingsdel og økonomiplan. Videre er årsberetningen viktig styringsinformasjon til politikere og offentligheten for øvrig, og gir på et overordnet nivå informasjon om økonomisk utvikling og styring i kommunen.

Driftsregnskapet

Året 2018 har vært preget at de samme utfordringene som tidligere år. Den økonomiske handlefriheten er fortsatt begrenset selv om kommunen har et mindreforbruk. Renter og avdrag utgjør en stadig økende del av driftsutgiftene. Vi hadde en liten økning i rentenivået i 2018, samtidig som avdragene øker i takt med investeringsnivået. Inntektsnivået hadde en noe høyere økning enn utgiftene, og sammen med mindreforbruket hadde Lyngen kommune et akseptabelt resultat i 2018. **Mindreforbruket i 2018 på 6,78 mill. kroner er i hovedsak knyttet til at tjenestebehovet på noen områder ble lavere enn budsjettet, vakante stillinger og at planlagte tiltak ikke ble gjennomført.**

Man arbeider aktivt for å få kontroll på lønns- og driftskostnader i alle sektorer, samt rapportere på avvik i regnskapsrapportene til kommunestyret, og de mangler som KomRev Nord påpekte i sin forvaltningsrevisjon i juni 2018, har man kommet godt i gang med å få disse lukket. Rådmannen vil berømme ansatte og ledere som har holdt rammene sine i 2018. Spesielt gledelig er det at ramme 4 helse, sosial og omsorg også i 2018 har avlagt et regnskap i balanse.

Investeringsregnskapet

Det ble i 2018 investert for 113,8 mill. kroner, noe som utgjør 34,7 % av driftsinntektene – en økning med 7,5 prosentpoeng fra 2017. Investeringene er fortsatt hovedsakelig finansiert ved låneopptak. Det høye investeringsnivået er bekymringsfullt med tanke på manglende egenkapital og investeringsfond, i tillegg til stigende renter i kommende år. Rådmannen understreker at dette er alvorlig og må ha strengt fokus fremover på hva som skal prioriteres.

Årsberetning ble oppdatert 1. mai 2019 etter korrigeringer i regnskapet.

Stig Aspås Kjærvik
Rådmann

2 Lyngen som organisasjon

2.1 HMS

AMU

AMU hadde 2 møter og behandlet 9 saker i 2017. Det gjenstår enda å få tilfredsstillende rapportering fra enhetene til AMU ifht fellesbestemmelser for interkontroll i Lyngen kommune.

Vernetjenesten

Hovedverneombud, Ingunn Jakobsen, var i 2018 frikjøpt i 20 % stilling.

Bedriftshelsetjenesten har i 2018 bistått enhetsledere i saker som har krevd ekstraordinær oppfølging.

Arbeidsmiljøtiltak

Samtlige enheter har opprettet HMS-grupper som skal ha fokus på arbeidsmiljø og trivselstiltak.

Lyngen kommune er en IA-bedrift, og vedtok i 2016 mål og handlingsplan for IA-arbeidet til 31.12.2018. Hovedmålene er nedgang i sykefraværet, beholde eldre arbeidstakere og legge til rette for ansatte med redusert arbeidsevne.

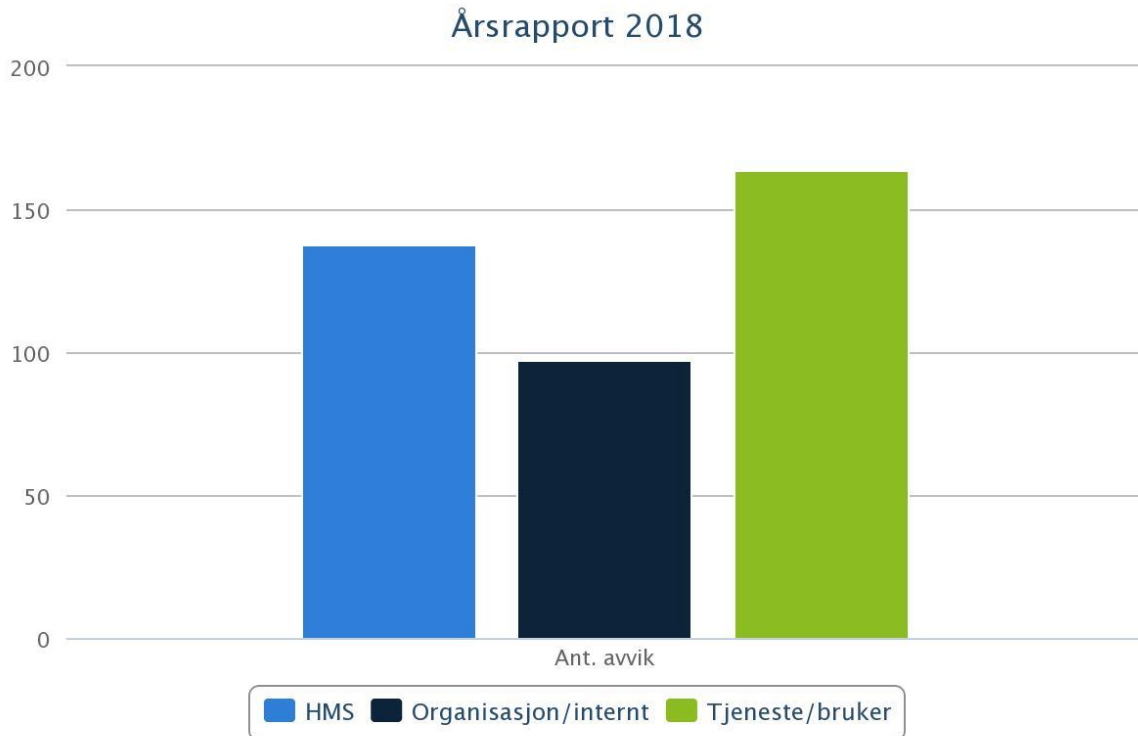
Vi startet i 2015 samarbeid med iBedrift som er et samarbeidsprosjekt mellom spesialisthelsetjenesten, NAV, primærhelsetjenesten, arbeidstaker og arbeidsgiver. Målet med iBedrift er å bidra til økt kunnskap, forståelse og trygghet i forhold til alminnelige helseplager, samt å bidra til gode og helsefremmende arbeidsplasser. Dette arbeidet ble videreført i 2018.

2.2 Internkontroll

Kommunelovens § 23 nr. 2 beskriver ansvaret rådmannen har for å sikre at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og at det er betryggende kontroll. Hele organisasjonen jobber aktivt med å sikre internkontroll gjennom felles maler, dokumenter, metoder og rutiner.

Kommunen bruker kvalitetssystemet Compilo til internkontrollarbeid for håndtering av avvik, dokumentmaler, metoder og rutiner. Her blir avvik på blant annet HMS meldt inn og avvik lukket. Dette arbeidet innebærer også kvalitets- og forbedringsarbeid.

I 2018 ble det meldt inn 317 avvik fordelt slik:

Arlovlighetsgraden på avvikene er fordelt slik:

Kategorier	Antall avvik	Alvorlighetsgrad
HMS	138	Lav 56
		Middels 65
		Høy 17
Organisasjon/internt	97	Lav 58
		Middels 33
		Høy 6
Tjeneste/bruker	164	Lav 102
		Middels 52
		Høy 10

Antall avvik er lavt sett i forhold til størrelsen på organisasjonen og antall ansatte. Det bør derfor fortsatt være fokus på internkontroll, avviksmeldinger og kvalitetsstyring.

Innenfor helse og omsorg jobbes det systematisk med avvik for å forbedre rutiner og kvaliteten på tjenestene.

Kvalitetssystemet har en modul for ROS-analyser. Den er såvidt tatt i bruk av enhetene, og planen er fortsatt å gjennomføre årlige risikoanalyser for uønskede hendelser eller spesielle områder hvor sannsynlighet for at hendelsen inntreffer og mulig skadeomfang kartlegges.

Skoler og barnehager jobber kontinuerlig med kvalitetsforbedring, og leverer årlig system for kvalitetssikring ihht opplæringslova.

For politiske saker foretas det regelmessig kontroll av iverksetting av politiske saker, status blir rapportert i tertialrapporter til formannskapet og kommunestyret. Arbeid med politiske saker blir dokumentert i vårt saksbehandlingssystem (Ephorte). Systemet brukes til opprettelse av saker, sakliste (møteinncalling), publisering og ferdigstillelse av møteprotokoll. Det blir produsert saksprotokoller (vedtak) for hver sak samt samlet saksfremstilling når saken er ferdig behandlet i siste utvalg. Saksbehandler får da beskjed om ferdig sak og har ansvar til å sende ut melding om vedtak der det trengs.

For å sikre økonomisk kontroll har Lyngen kommune innkjøps- og finansreglement. Økonomireglement er ikke ferdigstilt, men man har interne økonomirutiner og -retningslinjer. Reglement og rutiner er tilgjengelig gjennom kvalitetssystemet. Rådmannen har delegert attestasjons- og anvisningsmyndighet til enhetene, og det er sikret – bl.a. i økonomisystemet - at attestasjon og anvisning ikke gjøres av samme person. Budsjettkontroll sikres gjennom tertialrapportering som egen sak til formannskapet og kommunestyret. Kommunens finansreglement gir føringer som skal sikre at kommunens midler og gjeld forvaltes på en trygg måte, og det er utarbeidet for finansrapporter slik reglement foreskriver.

2.3 Sykefravær og nærværprosjektet

«Krafttak for økt nærvær» har i 2018 gjort nye koblinger mot arbeidsrelaterte fagmiljø, forsknings- og finansinstitusjoner. Prosjektleder har arbeidet tett mot utvalgte enheter gjennom organisering av fagdager, samtaler med ansatte og rapportering i etterkant. Konsulenter fra NAV Arbeidslivssenter og fra det private har vært benyttet. Nærværssamtaler med enkeltpersoner har vært en viktig arbeidsmetode. Disse samtalene tar enten utgangspunkt i enkeltindividers høye fravær over en lengre tidsperiode eller ved å ha samtaler med samtlige på en enhet. Dialog på enhetsnivå tar utgangspunkt i organisatoriske og psykososiale nærværforhold og arbeidstakeren får presentert tallene fra sin egen fraværstatistikk.

I regi av nærværprosjektet har det forpliktende samarbeidet med KLP sitt arbeidsmiljønettverk blitt videreført. Dette omfatter faglig påfyll, workshops og erfaringsdeling med kommuner og større foretak fra hele landet.

Det er også inngått prosjektsamarbeid med SINTEF Nord i tilknytning til deres forskning med arbeidstittelen «Økt arbeidskraft i nord». Som en del av dette har arbeidstakerne i Lyngen kommune fått tilgang til aktivitetsprogrammet *Avantas Aktiv*. *Avantas* er en profesjonell, landsdekkende aktør som leverer digitale tjenester som motiverer til økt fysisk aktivitet. Programmet finansieres av Sparebank 1 Nord-Norge (SNN). Ledelsen i SNN tror opplegget vil ha positiv effekt på arbeidstakerne og hypotesen er at dette på sikt vil gi synlige resultater på fraværstatistikken. SNN ønsker å gi noe verdifullt til landsdelen gjennom å prøve ut dette på alle ansatte i organisasjonen Lyngen kommune. SINTEF Nord forsker på innføringa og studerer mulige virkninger av programmet.

Prosjektleder deltar jevnlig med arbeidsrelaterte fremlegg på enhetenes personalmøter og har i tillegg samtaler og rådgivning mot enhetslederne i tilknytning til sykefraværproblematikken.

Det er også i 2018 gjennomført regelmessige samtaler med legekollegiet. Tematikk som drøftes er blant annet mulighetene for å benytte graderte sykemeldinger og hvordan oppnå bedre kommunikasjon mellom arbeidstaker, sykemeldende lege og arbeidsgiver. Ved konsultasjon i samband med redusert funksjonsevne etterspør legene i kommunen arbeidstakeren: «Har du snakket med din leder om dette? Og «Hvilke muligheter har enheten for å legge til rette?». Man skal med andre ord ha større fokus på hva arbeidstakeren likevel kan utføre av oppgaver, til tross

for reduksjonen i funksjonsnivået.

Av trivselsfaktorer på lavterskelnivå nevnes sykkelaksjonen «Sykle til jobben eller hvor som helst..», turkarusell i september og torsdagstrimmen som går fra oktober og til ut april (styrketrening og volleyball).

For ledere og tillitsvalgte har det vært arrangert kurs i blant annet konflikthåndtering og relasjonsledelse.

Sykefravær

NAV Lyngen og Arbeidslivssenteret i Troms har bistått kommunen i oppfølging av sykemeldte. Vi har også en person ved Arbeidslivssenteret som vi fritt kan bruke i krevende saker.

Sykefraværet i 2017 var noe lavere enn i 2016 - 7,9 prosent.

Sykefravær koster penger – bl.a. ingen refusjon de første 16 dagene. I følge tall fra KS koster hver fraværsdag i snitt 2200 kroner for arbeidsgiver. Forebygging og friskvern er et viktig område å sette fokus på.

Sykefraværstatistikk 2012 - 2018

	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	Året
2012	10,9	11,2	7,8	10,3	10,1
2013	9,0	7,0	5,9	9,2	8,3
2014	10,9	11,4	8,3	10,4	10,2
2015	10,6	9,8	8,3	12,3	10,3
2016	10,4	9,6	7,0	7,4	9,3
2017	9,7	7,1	6,1	8,1	7,9
2018	9,6	8,4	7,1	7,6	8,3

	Egenmeldt fravær	Legemeldt fravær	Totalt
2013	1,2 %	7,1 %	8,3 %
2014	1,2 %	9,0 %	10,2 %
2015	1,2 %	9,1 %	10,3 %
2016	1,2 %	8,1 %	9,3 %
2017	1,4 %	6,5 %	7,9 %
2018	1,3 %	7 %	8,3 %

2.4 Likestilling

Administrativ toppledelse besto i 2018 av en mann og to kvinner. Vi hadde 20 enheter/avdelinger hvorav 3 ledere var menn.

Kommunen har som mål å øke andelen av menn på kvinnedominerte arbeidsplasser. I stillingsutlysninger er rådmannen opptatt av å invitere menn til å søke kvinnedominerte yrker.

Foreløpig er det ingen spesielle tiltak utover dette som er iverksatt for å fremme økt andel i forhold til likestilling.

2.5 Etisk standard

Lyngen kommune sine etiske retningslinjer gjelder både ledere, ansatte og folkevalgte. Det er et mål at alle skal kunne ha tillit til oss som tjenesteyter, arbeidsgiver og forvaltningsorgan. Innbyggerne er ofte avhengig av kommunesektorens tjenester. Det kan gjøre dem sårbare og det gir kommunesektoren stor makt. En kommune med høy etisk standard, har folkevalgte og ansatte som reflekterer over etiske spørsmål og jevnlig har etikk på dagsorden.

Selv om Lyngen kommune har hatt slike retningslinjer i noen år, kan det fortsatt settes enda større fokus på dette i organisasjonen. Det må bli et klarere lederansvar og bør jevnlig være tema på personalmøter slik at alle i Lyngen kommune er kjent med retningslinjene. Refleksjon over egen praksis bidrar til å bevare og skape gode holdninger og god praksis. Det er de faktiske handlingene og holdningene som danner grunnlaget for kommunens omdømme i befolkningen.

Høy etisk standard krever en jevnlig prosess der åpen kommunikasjon og refleksjon rundt etiske problemstillinger og dilemmaer blir ivaretatt på de ulike arbeidsplassene i organisasjonen. Slike prosesser er viktige for å styrke og utvikle den etiske standarden. Lederne har et særskilt ansvar for rutiner og prosesser som sikrer at kommunens etiske standard blir fulgt. Alle ansatte har et selvstendig ansvar for at egne handlinger er i tråd med etisk standard.

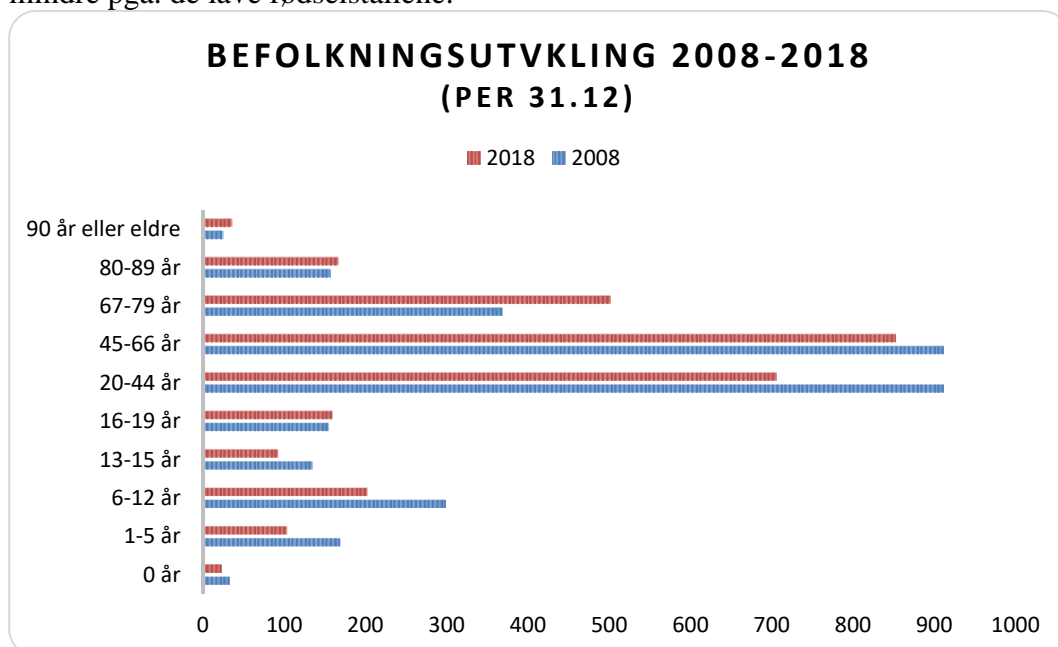
3 Befolkningsutvikling

Det er en nedadgående utvikling i antall innbyggere i kommunen¹:

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Fødte	26	20	30	16	10	23	20	20	23
Døde	36	30	31	35	43	32	35	32	32
Fødselsoverskudd	-10	-10	-1	-19	-33	-9	-15	-12	-9
Innvandring	18	23	18	26	19	15	10	28	21
Utvandring	18	14	6	6	10	16	11	5	12
Nettoinnvandring	0	9	12	20	9	-1	-1	23	9
Innflytting	73	73	101	96	83	84	130	105	76
Utflytting	129	130	127	124	129	135	99	115	106
Nettoinnflytting	-56	-57	-26	-28	-46	-52	30	13	-21
Folketilvekst	-66	-58	-15	-21	-70	-61	15	1	-30
Befolkning 31/12	3 086	3 028	3 013	2 992	2 922	2 861	2 876	2 877	2 847

En viktig faktor for tilrettelegging av barnehageplasser og skoletilbud er utviklingen i fødselstallene. Fødselstallene har de tre siste årene flatet noe ut.

Befolkningsutviklinga fortsetter mot en overvekt av voksne og eldre befolkning. I aldersgruppen med yrkesaktive mellom 20-44 år ser man størst nedgang. Dette er bekymringsfullt for en kommune da denne aldersgruppen også er i såkalt fruktbar alder og dermed påvirker barnetallet i en kommune. Økningen i befolkninga mellom 16-19 år blir mindre pga. de lave fødselstallene.

¹ Alle tabeller og grafer er basert på tall fra SSB

4 Økonomi

4.1 Resultatregnskap 2018

Økonomisk oversikt - drift	Regnskap 2018	Reg. budsjett 2018	Oppr.budsjett 2018	Regnskap i fjor (2017)
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	8 663 439,48	8 464 000,00	8 464 000,00	8 481 238,36
Andre salgs- og leieinntekter	23 827 817,53	21 802 000,00	21 565 000,00	23 205 401,36
Overføringer med krav til motytelse	58 814 796,27	41 088 000,00	37 919 000,00	57 194 313,54
Rammetilskudd	156 121 579,00	154 219 000,00	154 975 000,00	152 726 465,36
Andre statlige overføringer	9 569 810,37	9 779 000,00	4 686 000,00	6 068 689,27
Andre overføringer	121 655,58	0,00	0,00	168 496,15
Skatt på inntekt og formue	64 289 029,00	63 865 000,00	62 039 000,00	63 967 871,00
Eiendomsskatt	6 847 271,51	6 730 000,00	6 730 000,00	6 730 184,64
Andre direkte og indirekte skatter	0,00	0,00	0,00	148,00
Sum driftsinntekter	328 255 398,74	305 947 000,00	296 378 000,00	318 542 807,68
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	192 505 033,63	184 086 000,00	181 769 000,00	182 534 310,88
Sosiale utgifter	20 330 709,52	19 483 000,00	20 872 000,00	23 676 972,05
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	47 080 236,49	43 678 000,00	40 906 000,00	46 197 051,93
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	11 492 391,15	13 115 000,00	11 270 000,00	15 392 596,57
Overføringer	24 502 309,04	18 382 000,00	16 560 000,00	21 070 758,62
Avskrivninger	19 994 196,00	19 994 000,00	0,00	18 096 522,00
Fordelte utgifter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum driftsutgifter	315 904 875,83	298 738 000,00	271 377 000,00	306 968 212,05
Brutto driftsresultat	12 350 522,91	7 209 000,00	25 001 000,00	11 574 595,63
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	1 878 107,31	863 000,00	863 000,00	1 637 988,16
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	23 217,00	40 000,00	40 000,00	8 220,00
Sum eksterne finansinntekter	1 901 324,31	903 000,00	903 000,00	1 646 208,16
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	9 330 456,97	8 552 000,00	8 552 000,00	7 708 055,21
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån	18 150 806,03	18 039 000,00	15 804 000,00	16 257 793,00
Utlån	41 313,15	90 000,00	90 000,00	0,00
Sum eksterne finansutgifter	27 522 576,15	26 681 000,00	24 446 000,00	23 965 848,21
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-25 621 251,84	-25 778 000,00	-23 543 000,00	-22 319 640,05
Motpost avskrivninger	19 994 196,00	19 994 000,00	0,00	18 096 522,00
Netto driftsresultat	6 723 467,07	1 425 000,00	1 458 000,00	7 351 477,58
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	7 252 181,84	7 252 000,00	0,00	5 698 736,00
Bruk av disposisjonsfond	7 616 000,00	7 616 000,00	0,00	3 281 000,00
Bruk av bundne fond	4 018 571,22	892 000,00	0,00	3 445 304,00
Sum bruk av avsetninger	18 886 753,06	15 760 000,00	0,00	12 425 040,00
Overført til investeringsregnskapet	1 062 184,00	1 062 000,00	1 107 000,00	998 000,00

	Økonomi			
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til disposisjonsfond	14 759 000,00	14 759 000,00	351 000,00	7 325 000,00
Avsatt til bundne fond	3 000 506,33	1 364 000,00	0,00	4 201 335,74
Sum avsetninger	18 821 690,33	17 185 000,00	1 458 000,00	12 524 335,74
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	6 788 529,80	0,00	0,00	7 252 181,84

Lyngen kommune hadde i 2018 en liten økning i inntektene på 3,05 %, mens driftsutgiftene økte med 2,91 % ifht. 2017. Dette sier isolert sett ikke så veldig mye om faktisk utvikling, fordi både driftsinntekter og driftsutgifter påvirkes av avsetning til og bruk av bundne avsetninger.

Finansutgiftene har økt. Minsteavdrag til kommunale investeringer ble kr 111 806 mer enn budsjettert (18,039 mill. kroner), mens renteutgifter på løpende lån ble kr 775 698 høyere enn budsjettert. Samlet sett utgjorde netto finansutgifter ca. 27,52 mill. kroner i 2018.

Netto driftsresultat anses for å være den beste indikatoren på økonomisk balanse. For å ha en økonomisk balanse anbefales det å ha minimum 1,75 % positivt driftsresultat over flere år. Lyngen kommune hadde 2018 netto driftsresultat på 6,723 mill. kroner, som utgjorde 2,05 % av driftsinntektene.

Netto driftsresultat påvirkes av bundne avsetninger og gir derfor ikke noe entydig svar på hvorvidt om driftsbalansen er oppfylt som kommuneloven forutsetter. Samtidig er det viktig å være klar over at netto driftsresultat påvirkes av at Lyngen kommune bruker minsteavdrag som et virkemiddel for å unngå kutt i tjenestetilbudet. Dette gjør at kommunens høye lånegjeld ikke blir nedbetalt i forhold til hva den burde. Samtidig er det i økonomiplanperioden 2019-2022 fortsatt et høyt investeringsnivå. Høy lånegjeld vil derfor vedvare i overskuelig framtid hvis kommunestyret ikke vedtar reduksjon i driftsutgiftene.

Det ble i 2018 avsatt 7,253 mill. kroner til ubundet disposisjonsfond. Det ble brukt 7,616 mill. til ulike formål.

Regnskapet for 2018 er avgitt med et mindreforbruk på kr 6 788 529,80. Det positive resultatet skyldes i hovedsak merinntekter på noen områder, redusert tjenestebehov, vakante stillinger og at driftstiltak ikke ble gjennomført.

4.2 Økonomisk styring – avviksoversikt driftsregnskapet

Den økonomiske styringen uttrykkes gjennom avviksoversikten, som er differansen mellom vedtatt årsbudsjett inklusive budsjettjusteringer gjennom året og årsregnskapet. Positive avvik er overskridelser/mindreinntekter, mens negative avvik er besparelser. Tabellen nedenfor viser budsjetttrammene og avviket for de ulike hovedområdene for 2018.

Rammer	Årsbudsjett 2018 (reg)	Regnskap 2018	Avvik i kr	Avvik i %
1 Politikk og livssyn	7 327 000,00	7 217 079,38	-109 920,62	-1,50
2 Administrative tjenester	21 187 000,00	21 353 124,60	166 124,60	0,96
3 Oppvekst og kultur	66 544 000,00	63 934 491,25	-2 609 508,75	-3,92
4 Helse, sosial og omsorg	95 970 000,00	95 542 356,50	-427 643,50	-0,46
5 Plan, teknikk og næring	49 785 000,00	47 784 942,61	-2 000 057,39	-3,99
Sum avvik driftsrammer	240 813 000,00	235 831 994,34	-4 981 005,66	-2 %
6 Finans	-29 364 000,00	-28 802 521,55	561 478,45	-1,91
7 Budsjettskjema 1A	-211 449 000,00	-200 240 942,79	11 208 057,21	-2,07
	-240 813 000,00	-229 043 464,34	11 769 535,66	
Årets mer-/mindreforbruk (+/-)	0,00	6 788 530,00	6 788 530,00	

Samlet har derfor alle rammeområdene hatt et mindreforbruk i 2018, dette gjennomgås på de ulike rammeområdene nedenfor.

4.2.1 Politikk og livssyn

Ramme:	1 Politikk og livssyn	Årsbudsjett 2018 (reg)	Regnskap 2018	Avvik i kr	Avvik i %
1110	POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER				
1001	KOMMUNESTYRET	857 000,00	808 732,16	-48 267,84	-6
1002	ORDFØRER	1 358 000,00	1 302 469,88	-55 530,12	-4
1004	FORMANNSKAPET	355 000,00	331 229,44	-23 770,56	-7
1006	ROVVILTUTVALG	10 000,00	8 932,00	-1 068,00	-11
1009	KOMMUNE- OG STORTINGSVALG	0,00	600,00	600,00	0
1100	KONTROLLUTVALG OG REVISJON	877 000,00	890 352,23	13 352,23	2
1206	ARBEIDSMILJØUTVALG	13 000,00	4 282,90	-8 717,10	-67
1701	ÅRETS PREMIEAVVIK	-327 000,00	-313 443,00	13 557,00	-4
1710	AMORTISERING AV TIDLIGERE ÅRS PREMIEAVVIK	79 000,00	78 596,00	-404,00	-1
1803	RÅD FOR FOLKEHELSE	65 000,00	27 823,39	-37 176,61	-57
3853	TILSKUDD TIL LAG OG FORENINGER	35 000,00	0,00	-35 000,00	-100
	Sum ansvar 1110	3 322 000,00	3 139 575,00	-182 425,00	-5
1112	LEVEKÅRSUTVALGET	313 000,00	292 933,16	-20 066,84	-6
1113	NÆRINGSUTVALGET	75 000,00	87 195,22	12 195,22	16
1115	DEMOGRAFIUTVALG	100 000,00	73 468,00	-26 532,00	-27
1208	KIRKE OG LIVSSYN	3 517 000,00	3 623 908,00	106 908,00	3
	Sum ramme 1 Politikk og livssyn	7 327 000,00	7 217 079,38	-109 920,62	-2

Området samlet har et mindreforbruk på kr 109 920 i forhold til tildelt ramme.

Ansvar 1110 hadde et mindreforbruk på kr 182 425.

Kommunestyret: mindreforbruk i godtgjøringer.

Ordfører: mindreforbruk i pensjon, samt merinntekter fra sponing og refusjon

Formannskapet: mindreforbruk i godtgjøringer til utvalgsmedlemmene.

Kontrollutvalg: merforbruk pga. Abonnement på tidsskrifter.

Levekårsutvalget har et mindreforbruk i godtgjøringer til utvalgsmedlemmene.

Næringsutvalget har et merforbruk i godtgjøringer til utvalgsmedlemmene.

Ansvar 1208 har et merforbruk da tilskudd til tros- og livssynssamfunn for 2017 ble belastet 2018.

4.2.2 Administrative tjenester og felleskostnader

Ramme	2 Administrative tjenester	Årsbudsjett 2018 (reg)	Regnskap 2018	Avvik i kr	Avvik i %
1300	PROSJEKTER (rådmannen disponerer)	88 000,00	0,00	-88 000,00	-100,00
1310	ADMINISTRATIVE TJENESTER	12 398 000,00	12 387 941,09	-10 058,91	-0,08
1450	FELLESKOSTNADER	4 319 000,00	4 424 996,83	105 996,83	2,45
1451	IKT	4 467 000,00	4 544 153,96	77 153,96	1,73
1452	KOMMUNAL FIBER	-85 000,00	-3 967,28	81 032,72	-95,33
Sum ramme: 2 Administrative tjenester		21 187 000,00	21 391 402,60	166 124,60	0,78

Ramme 2 hadde samlet et merbruk på vel kr 166 000.

Prosjekter

Kr 12 000 ble budsjettergulert til ordinær drift, øvrige midler ble ikke benyttet.

Administrative tjenester

Dette utgjør i hovedsak lønn til rådmannen og hans stab (20 ansatte/18,2 årsverk) dvs. halvparten av de som har arbeidssted på rådhuset.

Felleskostnader

Under ansvar 1450 dekkes felleskostnader for hele Lyngen kommune, bl.a. serviceavtaler, kontingenter, lisenser, forsikringer, porto og arkivtjenester i tillegg til frikjøp av hovedtillitsvalgte og hovedverneombud. Merforbruket på ansvar 1450 skyldes bl.a. kjøp av advokatbistand.

IKT

IKT hadde i 2018 et merforbruk på kr 77 000 pga økning i utgifter til datakommunikasjon og lisenser.

Kommunal fiber

Ansvar 1452 gjelder drift og vedlikehold av kommunal fiber, samt utgifter til tilknytning av nye kunder. I 2018 er det et merforbruk som skyldes økning i utgifter til stolpeleie, vedlikehold av fiber i ytre Lyngen og reparasjon av et mindre fiberbrudd. Det har heller ikke vært noen stor pågang av nye kunder på fiberen ut til Koppangen og Karnes pga. høy pris for tilkobling. Vi lyktes med å få avtale med ny montør i 2018 som har ført til at prisen for tilkobling har blitt lavere, og vi fikk dermed en liten økning mot slutten av året.

4.2.2.1 Måloppnåelse

Administrative tjenester utfører støttefunksjoner for den øvrige organisasjonen, og har bl.a. ansvaret for kommunens sektorovergripende internkontroll og infrastruktur. Det jobbes kontinuerlig med å finne mer effektive arbeidsmåter slik at man kan bruke ressursene på kontroll, oppfølging og nye ansvarsområder eller oppgaver.

Digitalisering er et viktig område som det satses på fra regjering og statlig hold. Også i Lyngen jobber vi for å ta i bruk nye digitale verktøy som skal forenkle og effektivisere arbeidsprosesser. I 2018 tok vi i bruk digitale personalmeldinger, time-, ferie- og fraværsregistrering. Vi jobber også med å bedre innbyggerløsninger, og deltok i nettverksprosjektet «Digital kompetanse i kommunene» som sluttføres i 2019. Dette prosjektet viste viktigheten av å ha en **god digitaliseringsstrategi**, noe vi

også har startet å jobbe med. At det satses bredt og godt i Lyngen på IKT og digitalisering er viktig, noe også KOSTRA-tallen viser: i 2018 brukte vi totalt 3,57 mill. kroner på drift og investering i IKT.

Digitalisering av tjenester og arbeidsprosesser er krevende og betyr at hele organisasjonen må få tilganger, opplæring og oppfølging. Med begrensede personalressurser til dette bruker vi lengre tid på dette enn ønskelig, men vi jobber jevnt og trutt med dette og begynner på noen områder å se gevinstene av dette. Slike løsninger bidrar også til bedre internkontroll.

Det jobbes aktivt med å skape en god kultur for høy informasjonssikkerhet og i 2018 startet også arbeidet ny personvernforordning. Dokumentasjon av behandling av personopplysninger er en viktig del av dette, selv om en kommune har lovhjemmel til dette ifht lovpålagte tjenester. Grunnkurs i personvern for alle ansatte ble startet opp som e-læringskurs, overordnet GAP-analyse og kartlegging av hvilke datasystemer Lyngen kommune bruker ble også gjennomført.

4.2.3 Oppvekst og kultur

Ramme	3 Oppvekst og kultur	Årsbudsjett 2018 (reg)	Regnskap 2018	Avvik i kr	Avvik i %
2100	GRUNNSKOLEPROSJEKTER	209 000,00	242 482,80	33 482,80	16,0
2101	GRUNNSKOLEN - FELLES	6 544 000,00	6 220 719,22	-323 280,78	-4,9
2111	LYNGSDALEN OPPVEKSTSENTER	4 640 000,00	4 746 330,38	106 330,38	2,3
2115	LENANGEN BARNE-OG UNGDOMSSKOLE	7 613 000,00	7 361 386,53	-251 613,47	-3,3
2116	EIDEBAKKEN SKOLE	22 592 000,00	22 192 189,87	-399 810,13	-1,8
2117	VOKSENOPPLÆRINGA	5 383 000,00	4 037 329,22	-1 345 670,78	-25,0
2200	FØRSKOLEPROSJEKTER	0,00	3 009,70	3 009,70	0,0
2201	BARNEHAGER - FELLES	169 000,00	451 954,63	282 954,63	167,4
2211	KAVRINGEN BARNEHAGE	5 649 000,00	5 205 271,59	-443 728,41	-7,9
2212	KNØTTELIA BARNEHAGE	6 354 000,00	6 020 263,05	-333 736,95	-5,3
2215	LENANGEN BARNEHAGE	2 007 000,00	2 282 956,32	275 956,32	13,7
2310	KULTURSKOLEN	1 419 000,00	1 293 615,94	-125 384,06	-8,8
2400	KULTUR - PROSJEKTER	0,00	26 884,32	26 884,32	0,0
2410	KULTURTLBUD	2 768 000,00	2 633 796,31	-134 203,69	-4,8
2411	BIBLIOTEK	1 197 000,00	1 216 301,37	19 301,37	1,6
Sum ramme 3		66 544 000,00	63 934 491,25	-2 609 508,75	-3,9

Ramme 3 i sum har et mindreforbruk på kr 2,6 million kroner.

I tillegg til årlig ramme tildelt av kommunestyret mottok oppvekst og kultur følgende midler til prosjekter i 2018:

- 0,08 mill. utstyrssentral Lyngen
- 0,1 mill. Aktiv hele året
- 1,394 mill.: videreutdanning lærere
- 0,715 mill.: Økt lærerinnatts
- 0,23 mill. LOS
- 0,52 mill. Samhandlingspilotene (i samarbeid med helse)

Skolene

Skolene drev i 2018 samlet med et mindreforbruk på 0,5 mill. Mindreforbruket på Eidebakken skole skyldes vakanse bassengdrift samt refusjon fra andre kommuner for SFO. For Lenangen skole skyldes mindreforbruket sykepengerefusjoner. Voksenopplæring og flyktning tjenesten hadde et mindreforbruk på -1,346 mill. grunnet lavere tjenestebehov enn budsjettet. Mindreforbruket på grunnskolen felles skyldes i hovedsak vakanse logoped.

Skolene driver i dag nøkternt og godt.

Barnehagene

Området i sum har et mindreforbruk på 0,215 mill. For Knøttelia skyldes mindreforbruket sykepengerefusjoner. Ellers skyldes avvikene mellom budsjett og regnskap variasjon i barnetall i barnehagen knyttet opp mot bemanning. Overforbruk innenfor barnehagen felles skyldes refusjonskrav fra andre kommuner for barn folkeregistrert i Lyngen kommune.

Barnehagene tilpasser seg barnetallet og driver nøkternt og godt.

Kultur og bibliotek

Området har i sum et mindreforbruk på 0,2 mill. I hovedsak er dette sykepengerefusjoner.

4.2.3.1 Måloppnåelse

Grunnskolene:

Per 1. oktober 2018 hadde grunnskolene i Lyngen 289 elever fordelt på 3 offentlige skoler. Skolene hadde totalt 48 lærere.

Lokale mål for grunnskolen i Lyngen i 2018: K-sak 72/18

1. *Skolemiljøet ved skolene i Lyngen skal preges av trygge rammer der barn, unge og voksne skal oppleve å være inkludert i et fellesskap de selv har mulighet til å påvirke og bygge.*
2. *Grunnskolen i Lyngen skal i samarbeid med hjemmet gi elevene et best mulig faglig og sosialt grunnlag til å begynne på og fullføre videregående opplæring*
3. *Grunnskolen i Lyngen skal arbeide systematisk med tidlig innsats og tilpasset opplæring.*
4. *Grunnskolen i Lyngen skal arbeide med å få flere elever opp på et høyere mestringsnivå i nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk, med særlig fokus på å heve elever fra mestringsnivå 1 (laveste nivå)*
5. *Grunnskolen i Lyngen skal skåre bedre (lavere) enn nasjonalt nivå på faktoren mobbing. Skolene i Lyngen skal håndheve nulltoleranse for mobbing.*
6. *Grunnskolepoengene i Lyngen skal ligge på minst nasjonalt nivå.*
7. *Grunnskolen i Lyngen skal arbeide for at elever med høyt mestringsnivå skal få tilpassa undervisning med større utfordring, slik at de kan utvikle seg til ett høyere nivå*

De lokale målene for grunnskolen i Lyngen blir evaluert hvert år i tilstandsrapporten. Oppvekstplan 6-16 er en overordnet plan for skolene i Lyngen. Her var satsingsområdet i 2018 inkluderende barnehage- og skolemiljø, og Lyngen kommune har i året 2018 deltatt i pulje 2 i Inkluderende barnehage og skolemiljø.

Prosjekt skolemåltid er videreført og viser så langt gode resultat. Helårsåpen SFO ble iverksatt i 2016.

Også DKS og MOT ble gjennomført etter planen i 2018. Av regionale satsinger har Lyngen kommune deltatt i et regionalt prosjekt, HoppIde, med fokus på Ungt entreprenørskap, samt at to av skolene er sertifisert som miljøfyrtårn.

Lyngen kommune finansierte totalt 13 læreres videreutdanning i 2018, finansiert av statlige og kommunale midler og fond. Grunnskolene i Lyngen foretar årlig en kompetansekartlegging for å se på nåværende og kommende kompetansebehov.

Nye Lenangen skole åpnet 8.oktober 2018.

Barnehagene:

Alle barn som søkte barnehageplass i 2018 fikk plass på sitt 1. eller 2. valg. Per desember 2018 var det fullt i Lyngsdalen oppvekstsenter avdeling barnehage, og noe ledig kapasitet i de andre barnehagene.

Barnehagene hadde følgende satsingsområder i 2018, nedfelt i oppvekstplan 0-6 år: Inkluderende barnehage og skolemiljø.

Barnehagene har drevet barnehagebasert kompetanseutvikling innenfor satsingsområdet i 2018 gjennom deltagelse i pulje 2 i den statlig finansierte samlingsbaserte modellen for kompetanseutvikling samt støtte av utviklingsveiledere og kommunale og interkommunale nettverk..

Per 1.desember var 94 barn i barnehagene i Lyngen.

Rekruttering av barnehagelærere er utfordrende, spesielt i mindre stillinger, og barnehagene jobber med å løse rekrutteringsutfordringene. I 2018 oppfylte vi pedagognormen uten dispensasjon bare ved en av kommunens barnehager.

Resultatet fra foreldreundersøkelsen, tatt høsten 2018, viser at vi har høy brukertilfredshet i våre barnehager sammenlignet med landet forøvrig.

Foreldreundersøkelsen

	Lyngen kommune (2018)	Nasjonalt - Kommunal (2018)	Fylkesmannen i Troms og Finnmark - Kommunal (2018)
Ute- og innemiljø	4,2	4,0	4,0
Relasjon mellom barn og voksen	4,6	4,4	4,4
Barnets trivsel	4,8	4,7	4,7
Informasjon	4,1	4,2	4,1
Barnets utvikling	4,6	4,6	4,5
Medvirkning	4,3	4,2	4,1
Henting og levering	4,5	4,3	4,2
Tilvenning og skolestart	4,7	4,4	4,4
Tilfredshet	4,5	4,4	4,3

Kultur:

Målsetting: Kommunen og lokalsamfunnet skal sammen tilrettelegge for positive opplevelser og verdier, slik at ungdom skal ønske å bosette seg her som voksen.

Kulturskolen ga i 2018 instrument- og sangopplæring til 69 elever. Kulturskolen hadde 5 elever på venteliste.

Kulturskolen deltok i 2018 på en rekke arrangement i samarbeid med det lokale kulturliv, blant annet flere minikonsert på biblioteket, oppdrag på møter og konferanser, UKM og andre arrangementer. I tillegg til dette har Kulturskolen naturligvis gjennomført sin kjerneoppgave: tilbud om opplæring på ulike instrumenter til alle i 4 – 10 klasse i Lyngen.

Kulturskolen samarbeidet i 2018 tett med kulturskolene i Storfjord og Balsfjord, og gjennomfører interkommunale samlinger på leder- og medarbeidernivå.

Kulturtilbud drev i 2018 ungdomsklubben på Lyngseidet og Aktiv Lyngen.

Ungdomsrådet drev utstrakt møteaktivitet, samt stod for arrangementene åpen dag i alpinbakken og FIFA turnering under PULS Lyngen, nattturnering, generasjons kos på Lyngstunet og Lyden av Lyngsalpene.

Lag og foreninger mottok kulturmidler etter søknad, samt at grendelagene mottok aktivitetsstøtte. I tillegg tilbød Lyngen kommune gratis utlån av kommunens lokaler for lag og foreninger tilknyttet Lyngen kommune, som et stimulerings tiltak.

Den kulturelle spaserstokken hadde flere konserter på institusjonene og i lokalsamfunnet, og Lyngen kommune, i samarbeid med lag og foreninger, tok imot flere produksjoner fra Kultur i Troms.

Det er et stort behov for kulturhus på Lyngseidet. Per i dag finnes ikke egnet lokale til å ha mindre/større konserter eller utstillinger. Et nytt kulturbygg i sentrum er kommet inn på den nye anleggsplanen for kulturbygg.

Kulturavdelinga var også engasjert i prosjektene *Aktiv Lyngen*, *Forebygging og oppfølging av drop-out* og *Ungdom i arbeid*.

Alt i alt har barn og unge i Lyngen et godt utbygd tilbud, ikke minst på grunn av aktivitetsnivået til idrettsklubbene og lag og foreninger i kommunen.

Biblioteket:

Biblioteket hadde i 2018 faste arrangement på lørdagene. Strikkekafe, spillkafe, språkkafe og minikonsert, hvor spesielt strikkekafe har vært veldig populært. Høytlesing har etter hvert erstattet minikonsert og spillkafe på lørdager.

Biblioteket har gjennomført de faste årlige arrangementene som trespråklig bokbussturné, Samefolkets dag, morsmåldagen, verdens bokdag, Ole Bok for 4 og 6-åringer, Paaskiviikoo bokbussturne for 5. trinn, nasjonal bibliotekdag, og «Les for svingende». I år leverte 24 barn lesekort i kampanjen «Les for svingende».

Biblioteket arrangerte i samarbeid med fylkesbiblioteket en workshop for ungdom i Lyngen med fokus på bibliotekets roller og funksjoner og tilpasning av bibliotekrom i forhold til aktiviteter ungdom ønsker seg på biblioteket.

Biblioteket har hatt flere forfatterbesøk og foredrag, blant annet Aksel Fugeli og «Kunsten å kommunisere med en tenåring»

Statistikk utlån av bøker på biblioteket i Lyngen sammenlignet med andre kommuner:

Lyngen folkebibliotek med 2880 innbyggere, antall bøker utlånt:	9 152 (per 2017)
Balsfjord kommune med 5638 innbyggere, antall bøker utlånt:	3 761 (per 2017)
Lenvik kommune med 11670 innbyggere, antall bøker utlånt:	22 337 (per 2017)
Skjervøy kommune med 2920 innbyggere, antall bøker utlånt:	8 612 (per 2017)
Salangen kommune med 2197 innbyggere, antall bøker utlånt:	4 872 (per 2017)

Bibliotekene i Nord-Troms jobber ut ifra et felles års-hjul (med en del egne lokale arr.) Vi har lokaltilpasset aktivitetsplaner som fylles opp i løpet av året.

Det ble i 2018 montert en digital turistinfo i forbindelse med biblioteket. Utstyrssentralen ble utvidet i 2018 med flere nye produkter der utlån administreres gjennom biblioteksystemet.

4.2.4 Helse, sosial og omsorg

Ramme	4 Helse og omsorg	Årsbudsjett 2018 (reg)	Regnskap 2018	Avvik i kr	Avvik i %
3100	HELSE, SOSIAL OG OMSORGSPROSJEKTER	246 000,00	187 070,74	-58 929,26	-24,0
3105	HELSE OG OMSORG ADM.	4 622 000,00	4 576 252,77	-45 747,23	-1,0
3106	HELSE OG OMSORG FELLESENTGIFTER TIL FORDELING	2 598 000,00	2 228 354,21	-369 645,79	-14,2
3310	SOSIALTJENESTEN	3 976 000,00	3 898 432,73	-77 567,27	-2,0
3311	BARNEVERNSTJENESTEN	6 435 000,00	6 603 319,86	168 319,86	2,6
3411	PRAKTISK BISTAND	2 811 000,00	2 723 295,23	-87 704,77	-3,1
3412	TILTAK ELDRE OG FUNKSJONSHEMMEDE	2 151 000,00	2 055 714,35	-95 285,65	-4,4
3414	HJEMMETJENESTEN YTRE LINGEN	9 933 000,00	10 345 776,31	412 776,31	4,2
3450	LYNGSTUNET HELSE- OG OMSORGSSENTER	16 085 000,00	16 058 800,15	-26 199,85	-0,2
3451	LANGTIDSAVDELING LYNGSTUNET	15 108 000,00	15 666 224,44	558 224,44	3,7
3452	KORTTIDSAVD./KAD LYNGSTUNET	7 918 000,00	6 899 845,99	-1 018 154,01	-12,9
3453	HJEMMETJENESTEN INDRE LINGEN	8 809 000,00	9 039 419,41	230 419,41	2,6
3454	RUS OG PSYKISK HELSE	5 542 000,00	4 764 422,24	-777 577,76	-14,0
3510	SOLHOV BO- OG AKTIVITETSENTER	9 636 000,00	10 495 428,07	859 428,07	8,9
3900	BUDSJETTRAMME HELSE, SOSIAL OG OMSORG	100 000,00	0,00	-100 000,00	-100,0
	Sum ramme 4	95 970 000,00	95 542 356,50	-427 643,50	-0,4

Ramme 4 hadde et mindreforbruk på kr 427 643.

Prosjekter

Det ble i 2018 søkt om tilskudd fra staten til følgende prosjekter – kommunen fikk tildelt:

- Rekruttering, kompetanse og innovasjon kr 322 000
- Kommunepsykolog tilskudd kr 410 000
- Dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens kr 105 230
- Samhandlingspilotene (barn/unge) kr 520 000
- Styrke av lavterskeltilbud helsestasjon for ungdom kr 378 693
- God implementering av retningslinjer for Barn som pårørende kr 250 000
- Styrking av barnevern kr 340 000
- Styrking av habilitering og rehabilitering i kommunene kr 861 093

Totalt beløp kr 3.187.016

Tilskuddene gir oss muligheter for å utvikle tjenestene og å øke kompetansen til de ansatte. Men det blir også brukt betydelig med tid for å søke om tilskudd, få prosjektene igangsatt og å føre regnskap og rapportere om bruk av midlene.

Fellesutgifter

Positivt avvik på kr 370 000 pga. mindreforbruk på driftsutgifter serviceavtaler og vaskeritjenester.

Sosialtjenesten

Sosialtjenesten har et positivt avvik på kr 77 000. Årsaken er et mindre forbruk av kvalifiseringsstønad. NAV har varslet om at det i 2019 vil bli økt bruk av Kvalifiseringsstønad. Dette skyldes at endring i vilkårene for Arbeidsavklaringspenger (AAP).

Stortingsmelding 33 konkluderer med at NAV ikke har klart å oppnå hovedmålet med reformen – *å få flere i arbeid*. Stortinget har vedtatt at det skal bli færre og større NAV kontor med mulighet for spesialisering og profesjonalisering. Partnerskapet mellom NAV og kommune skal bestå, og en må bli enige om nye kontorløsninger.

Barneverntjenesten

Barneverntjenesten har negativt avvik på kr 168 000. Det ble budsjettert med kr 800 000 ekstra i 2018 for at budsjettet skulle samsvare med nødvendige tiltak som blant annet kjøp av institusjonsplasser av staten. Avviket skyldes i hovedsak mindre refusjon fra staten enn beregnet.

I 2017 ble det lovbestemt at barnevernet skal ha akuttberedskap hele døgnet fra 1. januar 2019. Kommunestyret vedtok høsten 2018 at barneverntjenesten i Lyngen ivaretar egen akuttberedskap, og det ble opprette ett årsverk for å ivareta akuttberedskap. Lyngen kommune deltar foreløpig ikke i interkommunalt samarbeid om akuttberedskap, og heller ikke i interkommunalt barnevernsarbeid. Dette på grunn av lange avstander til mulige samarbeidspartnere med tanke på fare for stengte veier.

Praktisk bistand og tiltak eldre- og funksionshemmede

Tjenestene har hhv. et positivt avvik på kr 87 700 og 95 000. Årsaken er merinntekter på sykepengerefusjon og problemer med å rekruttere ansatte og finne vikarer som hjemmehjelp.

Pr. 31.12.2018 var det 112 personer som mottok hjemmehjelp/praktisk bistand og 11 som mottok pårørendestøtte/omsorgslønn. Videre var det 37 personer som mottok støtte-/fritidskontakt. Timetildelingen varierer ut fra brukerens behov og funksjonsnivå. Pga. økende behov på dette området hadde man derfor merutgifter på 30 000 til pårørendestøtte og kr. 200 000 til tilsyn og oppfølging av barn og unge med store bistandsbehov.

Hjemmetjenesten Ytre Lyngen

Et negativt avvik på kr 412 000 hvor årsaken hovedsakelig er merforbruk på lønn, helge og høytid. Pleietyngden på beboerne i omsorgsboligene er økt og det samsvarer ikke med bemanningen. I perioder har det vært behov for ekstra innleie for å kunne gi forsvarlig helsehjelp. UNN skriver ut pasienter til behandling hjemkommunen, der det er mulig. Hvis ikke kommunen er i stand til å ta imot utskrivningsklare pasienter må kommunene betale kr. 5000 per døgn.

Lyngstunet helse- og omsorgssenter

Lyngstunet går i balanse med et positivt avvik på kr 26 000 på grunn av mindre forbruk i fellestjenesten.

Legetjenesten kom totalt ut med et negativt avvik på kr 440 000 som skyldes underbudsjettering på inntjening til kommunal legevakt og vakttillegg. Utgiftene til Nord-Norges permisjon går i balanse.

De andre avdelinger, helsestasjon, fysioterapi, ergoterapi, jordmor og hovedkjøkken har alle besparelser.

Innføring av det 4.måltid ved Lyngstunet

I 2018 ble det innført det 4. måltid ved Lyngstunet helse- og omsorgssenter, og det oppleves som positivt for beboerne. Det 4. måltid er lunsj kl. 12.00 og middag er flyttet til kl. 15.30.

Langtidsavdelingen

Har et negativt avvik på kr 558 000. Det er brukt mer i lønn, ferievikarer, ekstrahjelp og overtid. Merforbruket skyldes urolige pasienter med utfordrende atferd der det har vært behov for 1:1-bemannning. Pasientgruppen er mer krevende og har sammensatte diagnoser, dette har medført behov for økt grunnbemanning for å kunne gi forsvarlig helsehjelp.

Avdelingen har ikke bygningsmessig anledning til å ha forsterket skjermingstiltak, dermed må skjerming skje ved økt bruk av personell.

Høyt sykefravær, både egenmeldinger og sykemeldinger gjør at det i perioder må leies inn ansatte på overtid. Dette har ført til uforutsigbarhet og lite kontinuitet for alle ansatte. I tillegg er det utfordring med å få tak i fagfolk, både sykepleiere og ansatte med medisindelagsjon.

Langtidsavdelingen har pr i dag 24 langtidsplasser men det er 31 pasienter med vedtak om langtidsplass. Dermed er vi nødt til å bruke *korttidsplasser* for å kunne gi kvalifisert helsehjelp. Det ideelle ville ha vært at de ble innlagt i spesialisthelsetjenesten til utredning og behandling, før de blir innlagt her, men det er bare de mest alvorlige som får tilbud av spesialist helsetjenesten.

Korttidsavdelingen

Et positivt avvik på 1 mill kroner. Avdelingen har hatt vakanser i sykepleier- og helsefagarbeiderstillinger, og det har vært stabilt personellmessig og lite sykemeldinger. I og med at vi har vært nødt til å benytte korttidsplasser for å kunne oppfylle økt behov for langtidsplasser er antall korttidsplasser redusert tilsvarende. det er utfordrende å gi god helsehjelp til personer med demens sykdom da avdelingen ikke er tilrettelagt for dette.

Avdelingen overtok beboerne ved tidligere E-fløya i forbindelse med omorganisering av drift i Rus- og psykisk helse.

I perioder har det derfor vært behov for å ta KAD-seng ut av ordinær drift på grunn av plassmangel og for å unngå bøter fra UNN. 48 innleggelse i KAD – seng, somatisk behandlingstilbud.

Hjemmetjenesten i Indre Lyngen

Et negativt avvik på kr 230 000 som skyldes økte utgifter til lønn, vikarer, ekstra hjelp i helg og høytider. Det er i tillegg mer forbruk på lønn til 2 lærlinger. Pleietyngden på beboerne i omsorgsboliger har økt og bemanningen samsvarer ikke alltid med pleiebehovet. Det er forholdsvis høy gjennomsnittsalder for de som bor i omsorgsboligene.

Avdelingen er i en utprøvningsfase med langturnus i helger for å ivareta kontinuiteten rundt brukeren, samt imøtekomme ønske fra ansatte. Avdelingen er også godt i gang med å prøve ut velferdsteknologiske løsninger i omsorgsboliger og i hjemmene hos folk. Trygghetsalarmene er gått fra analog til digital, oppstart på medisindispensere samt GPS sporing, døralarmer og fallalarmer.

Rus- og psykisk helse

Et positivt avvik på kr 777 000. Det er mindre utgifter til lønn, tillegg og pensjon. God forebygging

og tett oppfølging reduserer behov for tjenester.

Tjenesten tok i bruk nybygget i Solhov lia 1. februar. Omsorgsboligene i 1 etg. har vært leid ut fra juni måned. 4 innleggelse i KAD- seng – Rus- og psykisk helse

Omorganisering/samløslisering av Rus- og psykisk helse og tjenester for mennesker med psykisk funksjonshemming ble iverksatt høsten 2018. Ansatte overtok oppfølging av brukere med hovedvekt på psykisk helse og rus utfordringer ved Solhov bo- og aktivitetssenter.

Natt-tjenesten i åpen omsorg startet opp i januar måned med 3,2 årsverk. Høsten 2018 ble årsverkene redusert med 1,6, jfr. Økonomiplan 2018- 2021.

Aktivitetstilbudet - Sollia aktivitet – og gjenbruksbutikken i det gamle sykehjemmet opphørte da det bygget ble solgt. Dermed forsvant aktivitets- og arbeidstilbudet og inntektskilden til velferdstiltak for brukerne av stedet.

Psykisk helsebygget (grønnbygget) som ble bygd opp etter brannen er ikke egnet til annet som møteplass for brukere. Fritidskontakt i tjenesten arrangerer fellesaktivitet 1 dag i uken. Lokalet er ikke egnet til annet som møteplass og base.

Solvov bo- og aktivitetssenter

Solvov bo – og aktivitetssenter har et negativt avvik på kr. 860 000. Merforbruket skyldes i hovedsak lønn i faste stillinger. Det er brukt mer i lønn, vikarer, overtid og pensjon enn budsjettert.

Beboerne blir eldre, og får redusert helse. Det har vært flere innleggelse på sykehuset, og personell følger med. Hvis brukere med vedtak om 1:1 har behov for innleggelse, mener UNN at personell skal følge med. Dermed blir ikke ekstra lønnsutgifter refundert, og kommunen må bære alle utgiftene.

Solvov gir også avlastning til voksne og barn med funksjonshemming. Barn med funksjonshemming gis utvidet avlastning i høst, vinterferie og juleferie når skolen er stengt, og pårørende har jobb.»

Merinntekter på 1 mill. kroner på ressurskrevende tjenester gjenspeiler at mange av beboerne har behov for mye ressurser.

Det er behov for mer personell med høgskoleutdannelse, og fokuset er på å rekruttere aktivt for å få ansatte til å ta formell utdanning. Det er et påtrykk fra fylkesmannen om å få flere med høgskoleutdannelse inn i tjenesteområdet.

Statlig tilsyn

Tilsyn innen Rus- og psykisk helse og legekantoret i 2017 førte til avvik i manglende dokumentasjon på at ansatte har fått opplæring i forebygging av vold, trusler om vold og overgrep. Alle ansatte har i 2018 fått opplæring i regi av bedriftshelsetjenesten, og det er laget en handlingsplan over videre opplæring og oppfølging til ansatte. Arbeidstilsynet lukket avviket.

4.2.4.1 Måloppnåelse

Barn-unge

Ressursgruppe for barns beste med representanter fra oppvekst, helsestasjon, barnevern, kommunepsykolog, lege, Nav og rus/psykisk helse jobber godt forebyggende i forhold til barn- og unge. God tverrfaglig tidlig innsats forebygger akutte hendelser i barnevern.

Med prosjektmidler er det engasjert miljøarbeidere som jobber opp mot ungdom, blant annet med å

forebygge drop-out fra videregående skole.

Helsestasjon, barnehage og barnevern gjennomfører kurs i ICDP, et foreldreveiledningsprogram, og gir kurstilbud til foreldre. Kurset gjennomføres med prosjektmidler.

Helsestasjon for ungdom gir tilbud en ettermiddag i uka. Turnuslegen er også tilstede. Flere ungdommer benytter seg av tilbudet.

Samlokalisering av *Tjenester for barn og unge* bør drøftes i 2019.

Frisk liv, folkehelse og rehabilitering

Frisklivssentralen er et lavterskeltilbud og drives av kommunefysioterapeut. Målet er å styrke den enkeltes mestring av egen helse, primært gjennom endringsfokuset veiledning og tilpassede tiltak for fysisk aktivitet, bedre kosthold og røykeslutt.

Frisklivssentralen mangler egne lokaler, men benytter den gamle gymsalen ved Eidebakken skole og gymsalen ved Sør-Lenangen skole. I tillegg benyttes utendørstrening i naturen. Deltakerne i gruppene er henvist av lege. Det blir gjennomført en helsesamtale ved oppstart og midtveis etter 6 uker og slutt evaluering.

Folkehelsekoordinatorrollen skal ivaretas av den kommunale fysioterapeuten. Folkehelse er sektorovergripende og fysioterapeuten har ikke frigitt tid til å følge opp dette godt nok i alle sektorene.

Fysio- og ergoterapitjenesten er rettet inn mot at befolkningen i Lyngen skal kunne leve aktive liv i eget hjem så lenge som mulig. Samarbeider tett med hverdagsrehabilitering.

Hverdagsrehabilitering er et tilbud til de som opplever at de ikke mestrer hverdagen slik som før. Hverdagsrehabilitering er et opplegg der ergoterapeut/ hjemmetrener og fysioterapeut kommer i hjemmet for oppfølging på hverdagene i 4 uker.

I 2018 var det 20 deltakere som deltok med 14 – 4 ukers intensiv trening og fullførte med positive resultater. Det kjøres 3 økter i hvert distrikt ytre/indre i seks uker med hjemmetrener og ergoterapeut/fysioterapeut. Tilbudet er mindre sårbart når det er 2 ansatte som kjører hjemmetreningstilbudet. Noen deltakere får sporadisk oppfølging etter avslutning, eller litt forlengelse der det er mulig. Noen fikk tilbud men klaret ikke å følge dette opp selv.

Dagtilbud for hjemmeboende mennesker med demens sykdom gir til tilbud 1 dag i uka i Indre Lyngen og 1 dag i Ytre Lyngen. Tilbudet omfattet 10 -12 personer. Selv om det kun er en dag i uka, er det et positivt tiltak både for den det gjelder og for pårørende. Tilbudet blir lovpålagt fra 2020.

Lyngen frivilligsentral arrangerer aktivitetstiltak for beboere ved Lyngstunet helse- og omsorgsenter og til hjemmeboende, samt utkjøring av middag til hjemmeboende mellom Lyngseidet og Furuflaten.

Sentervennene arrangerer det samme ved Lenangen omsorgsenter. Den frivillige innsatsen er et nyttig bidrag innfor eldreomsorgen.

Råd for folkehelse, Sanitetsforeningen og Ungdomsrådet inviterte til generasjons kos på Lyngstunet helse- og omsorgsenter. Målet var *Et møte mellom generasjoner*.

Utviklingstrekk innfor helse- og omsorg

KOSTRA-tall for 2018 viser at brukere over 67 år som har hjemmesykepleie og praktisk bistand er på samme nivå som i 2017. Det er mottakere under 67 år som øker, der flere barn og unge trenger praktisk bistand i form av avlastning og BPA. Det er i samsvar det utviklingen nasjonalt. Behovet for hjelp øker blant de yngre mennesker, mens de eldre får bedre helse, og klarer seg selv.

KOSTRA-tall viser også at utgifter til pleie- og omsorgstjenestene i Lyngen er lavere enn sammenlignbare kommuner, men for helsetjenesten er den høyere. Per i dag har Lyngen kommune 24 sykehjemsplasser (Langtidsplasser) som er fordelt med 8 plasser på 3 små avdelinger, 2 av avdelingene er tilrettelagt for mennesker med demenssykdom, en av de 16 plasser blir brukt som avlastningsplass for hjemmeboende med demens sykdom. Dette blir gjort for at mennesker med demenssykdom opplever trygghet med et lite og oversiktlig miljø. En regner med at 4 av 5 som har behov for langtidsplass har demenssykdom. Utviklingen i Lyngen er som på landsbasis, og det er behov for flere tilrettelagte plasser både nå og i årene som kommer. Vi har ikke et godt nok tilbud til dem som har en veldig utfordrende atferd pga. demens sykdom.

Ved utgangen av 2018 hadde vi 31 personer med vedtak om langtidsplass. Lyngen kommune ligger under gjennomsnittet når det gjelder antall sykehjemsplasser, og i snitt blir 5 av de 6 korttidsplasser brukt som langtidsplass, noe som også har gitt en betydelig merinntekt i vederlagsbetaling. Samtidig er det en utfordring å ha ledig plass når sykehuset melder om utskrivningsklar pasient til kommunehelsetjenesten. Klarer vi ikke å ta imot pasienten, må vi betale kr 5000 pr døgn på UNN.

Omsorgsboligene er gode buffere for å begrense behovet for sykehjemsplasser. Ved Lenangen omsorgssenter er det 12 omsorgsboliger, Lyngstunet har 23 omsorgsboliger, Solhov 15 omsorgsboliger. Alle våre omsorgsboliger har heldøgnsbemanning, noe som betyr at det kan bli satt inn ekstra ressurser ved akutt sykdom eller økt pleiebehov. Målsettingen vår er at eldre og mennesker med funksjonshemming skal kunne bo hjemme hele livsløpet Ved tildeling av omsorgstjenester er det denne målsetting som styrer valget av tjenester.

Det er en utfordring å klare å gi et godt nok tilbud til personer med kognitiv svikt og deres pårørende. Vi mangler et tilfredsstillende dagtilbud for denne gruppen, samt at vi mangler avlastningsplasser for denne gruppen.

I helse- og omsorg er det behov for personell 24 timer i døgnet alle årets dager for å gi pleie- og omsorgstjenester. De som går i turnus jobber hver 3. helg, noe som resulterer i at det blir mange små helgestillinger (fra 14% -25%). Det er vanskelig å få disse stillingene besatt, og konsekvensen blir ustabil bemanning i helgene, og vikarer uten formell kompetanse. Utprøving av langturnus i helger er at av tiltakene som prøves.

Arbeids- og aktivitetstilbud

Arbeidsgruppen som ble etablert i 2017 konkluderte med at det er behov for arbeidsplasser/aktiviteter for mennesker med funksjonshemming uten vilkår om produksjonsevne. Psykisk helse bygget ved Solhov er kun egnet som en møteplass og «base» for ulike aktiviteter.

Fra 2020 er det lovpålagt med dagtilbud til personer med demens. Dagtilbudet har p.t ikke fast møteplass.

Samhandlingsreformen

Samhandlingsreformen gir virkninger på vår tjeneste. Pasientene skrives ut tidligere og videre oppfølging i kommunene krever personell med kompetanse, samt medisiner og annet medisinsk utstyr.

I årene framover må en ta høyde for at utgiftene i forbindelse med reformen vil øke, og at kommunen må styrke hjemmebaserte tjenester for å kunne ivareta økende antall eldre og gi de eldre muligheter til ha aktive liv hele livet, jfr. *Kvalitetsreformen «Leve hele livet»*.

Kompetanseheving

Gjennom rekrutterings- og kompetansemidler fra staten, har kommunen gitt stipend til ansatte som tar utdanning eller øker sin kompetanse.

I 2018 ble det gitt tilskudd til 7 som tar utdanning som *helsefagarbeidere* 2 helsefagarbeidere til *videreutdanning innfor demens og eldreomsorg*. Tilskudd til 5 *vernepleier- og sykepleierstudenter*, 1 tar videreutdanning i *Psykisk helsearbeid*, 2 sykepleiere tatt *videreutdanning i geriatriske lidelser og legemiddelbruk*, 2 ledere har gjennomført *master i ledelse* i regi av BI og helsedirektoratet.

Læringsnettverkene «Gode pasientforløp» og «Legemiddelsamstemming og legemiddelgjennomgang» startet høsten 2018 og pågår fremdeles.

De ansatte har deltatt på kurser innfor

- Sykdomslære (somatikk, psykisk helse osv)
- Barn som pårørende
- Behandling med væske og medisiner
- Ernæring
- Tannhelse
- Kommunikasjon
- Forebygging i bruk av tvang og makt
- Saksbehandling
- Dokumentasjon av helsehjelp
- Velferdsteknologiens ABC
- Vaksinedager ved folkehelseinstituttet.

Noen av kursene er eksterne, men veldig mange av kursene går via lyd/bilde eller streaming. Teknologien er blitt en god premiss leverandør for tilførsel av kunnskap.

Rekrutterings- og kompetanseplan 2016-2020.

Høsten 2016 ble «Rekrutterings- og kompetanseplan 2016 – 2020, helse- og omsorgsområdet i Nord-Troms» lagt fram til politisk behandling i alle Nord-Troms kommuner. Da planen kom etter at budsjettarbeidet var blitt gjort, ba politikerne ba om at planen måtte bli fulgt opp i forbindelse med budsjettarbeid for 2018. Det ble i 2017 laget politisk sak, med forslag om å budsjettere med kommunale midler til stipender. Forslagene til tiltak ble vedtatt, men det var ikke rom for å sette av midler i budsjettet i forhold til gitte rammer. Midler til stipender søkes innarbeidet i økonomiplan 2020.

Velferdsteknologi

Lyngen er deltaker kommune i prosjektet Helseteknologi i Nord-Troms, og støttes av Helsedirektoratets nasjonale velferdsprogram. Nord-Troms prosjektet driftes av egen prosjektleder. Målet er felles anskaffelse av velferdsteknologi.

I Lyngen har vi midlertidig tatt i bruk en «plattform» for mottak av alarmer som letter arbeidshverdagen til ansatte, og sikrer at alarmer blir håndtert. Vi har digitale trygghetsalarmer på institusjonen med direkte varsling til ansatte på jobb. Bevegelsessensorer er bytte ut med moderne utstyr, døralarmer på natt er tatt i bruk.

Trygghetsalarmer i hjemmene er bytte ut med digitale alarmer fordi Telenor begynte nedleggelse av

det analoge telenettet. Trygghetsalarmer er trygghet for både brukere og pårørende. Det er også tatt i bruk elektronisk medisineringsstøtte slik at en får riktig medisin til riktig tid.

Teknologi kan være med på at en får riktig hjelp til riktig tid og at vi kan bo hjemme lengst mulig, jfr. *Kvalitetsreformen «Leve hele livet»*. For å få utnyttet effekten av velferdsteknologi, må vi ha ansatte som ivaretar trygghetsalarmer og tilsyn til hjemmeboende brukere.

I 2019 vil vi gjøre innkjøp av flere ulike alarmer, plattform og responscenter. For å lykkes med implementeringen av teknologiske løsninger og at ansatte, brukere og pårørende skal oppleve trygghet i å bruke dette, var det engasjert en prosjektleder i 100 % stilling.

Mål i 2019 – 2022

- Rekruttering av helsepersonell for å møte morgendagens utfordringer
- Styrking og samordning av tjenester til hjemmeboende – Arbeids-/aktivitetstilbud til ulike grupper – Reduksjon av «botid» på sykehjem
- Samordning av tjenester til Barn og Unge
- Tverrsektoriellgruppe som arbeider med folkehelse

Planverk

Mange av sektorplanene i helse- og omsorg er gamle. Eksisterende kommunal planstrategi 2016 – 2019 er under rullering. Plan for helsemessig og sosialberedskap, Smittevernplan og Rusmiddel politisk handlingsplan er lovpålagt jfr. Kommunal planstrategi. Rullering av Beredskapsplan og Smittevernplan pågår.

4.2.5 Plan, næring og teknikk

Ramme	5 Plan, næring og teknikk	Årsbudsjett 2018 (reg)	Regnskap 2018	Avvik i kr	Avvik i %
4400	BYGG OG ANLEGG, PROSJEKTER	1 579 000,00	1 434 756,43	-144 243,57	-9,1
4405	PLAN	2 498 000,00	2 708 505,11	210 505,11	8,4
4407	NÆRING	3 495 000,00	3 129 249,18	-365 750,82	-10,5
4408	KOMMUNALE HAVNER OG KAIER	-178 000,00	-554 382,73	-376 382,73	211,5
4410	BYGG OG ANLEGG	32 254 000,00	31 260 156,83	-993 843,17	-3,1
4412	FORVALTNING TEKNISKE TJENESTER	6 355 000,00	5 446 867,47	-908 132,53	-14,3
4700	VA - PROSJEKTER	0,00	2 938,00	2 938,00	
4710	VANN OG AVLØP	314 000,00	379 480,11	65 480,11	20,9
4810	FEIING OG BRANNBEREDSKAP	3 468 000,00	3 977 372,21	509 372,21	14,7
Sum ramme 5		49 785 000,00	47 784 942,61	-2 000 057,39	-4,0

Ramme 5 hadde totalt et mindreforbruk på 2 mill. kroner. Mindreforbruket skriver seg fra ansvarene 4407, 4408, 4410 og 4412. Dette utgjorde tilsammen kr 2,6 mill og skyldes i hovedsak:

- sparte lønnsutgifter på grunn av vakanse i stilling som næringssjef
- avtalte vedlikeholdstiltak som ikke ble utført på grunn av manglende kapasitet hos entreprenør
- større aktivitet og dermed økte inntekter på bygge- og delingsgebyrer i forhold til budsjett

Ansvar 4405 og 4810 stod for merforbruk på tilsammen 0,7 mill. Dette skyldes i hovedsak stilling som landbruksvikar ikke lot seg avvike fra 1.7. som forutsatt i budsjett, i tillegg var lønnsutgifter til vaktstyrke på brann/redning ikke mulig å redusere som budsjettert. Dette er nå bragt i orden og fremtidig budsjettering vil være i tråd med forventet forbruk.

Prosjekter

Prosjektmidler til Lyngeløftet - områdeplan og Ren kyst, hvor sistnevnte hadde et mindreforbruk.

Lyngeløftet

I 2018 har hovedfokus vært områdeplanen for Lyngseidet sentrum. Som en del av ny områdeplan er Strandveien viet spesiell oppmerksomhet. Det er nå utarbeidet planer for oppgradering av Strandveien. Dette arbeidet er gjort i nært samarbeid med Statens vegvesen (SVV) og Troms fylkeskommune. Det har vært mange møter med SVV og det foreligger faglige uttalelser. Blant annet er det i samarbeid med sektormyndigheter planlagt; miljøgate i den sentrale delen av sentrum, (30 km sone), plassering av busslommer, fortau, belysning, avkjørsler og parkering. Noen grunneiere er avhengig av utbedringer for å gjennomføre planlagte tiltak. I prosessen er det forsøkt å få til et spleiselag med veieier og oppstart av prosjektet. Troms fylkeskommune stiller seg positiv til planene, men det er mange prosjekt som «står i kø» i Troms. Det er orientert politikerne om at Troms fylkeskommune har anmodet at prosjektet fremmes i regionrådet for å få prioritet i regional transportplan.

Det er gjennomført et omfattende arbeid med områdeplanen. Planen ble presentert i kommunestyret 14. juni 2018. I planforum 18. april 2018, samt hos Fylkesmannen både i juli og november 2018. Det har også vært presentasjoner i Bygdeutvalget, folkemøte og styringsgruppen i juni måned. Planarbeidet er i en avsluttende fase og skulle ferdigstilles av Cubus januar 2019. Cubus skulle etter planen ferdigstille planen i begynnelsen av 2018. Forsinkelser pga. nye oppskyllingshøyder har skapt forsinkelser for planarbeidet. I tillegg har både planlegger i kommunen hos Cubus sluttet i perioden.

Prestelvparken

Parken fikk i 2018 de siste delene som gjensto, bl.a. utendørscene og gangvei/platting over til øya. Det er planlagt en laksetrapp fra sjøen og opp til dammen. Dette igangsettes når områdeplanen er ferdigstilt. Må sees i sammenheng med strandpromenaden og andre tiltak i områdeplanen.

Fjordpromenade/allmenninger og pirkai

Bygging langs strandsonen er den største transformasjon på Lyngseidet. Grunntanken fra oppstart av prosjektet er at det «historiske sentrum», området er lett tilgjengelig og synlig for tilreisende siden ferjekaia ligger her, og fylkesveien går gjennom området. Store areal blir anvendt til lagring og parkering. Ved økt satsning på boliger, reiseliv, fiskerinæring og overnattingstilbud, så er det strandsonen som peker seg ut som det mest aktuelle området ettersom det her vil kunne tilbys kontakt mot sjø, spektakulær utsikt og solinnstråling. Utbygging i sjøfronten krever ny områdeplan og konsekvensutredninger. Det var imidlertid stor politisk interesse/ønske å komme i gang med planleggingen.

I formannskapet i oktober 2017 ble igangsetting av Promenade fase 1 diskutert. Formannskapet ønsket at arbeidet skulle igangsettes og vi startet utredning av en mulig oppstart fase 1, «fra Werner Kiil til Elektrosport». Prosjektet ble ytterligere presentert i Formannskapet i desember. Intensjonen fra prosjektets spede begynnelse har vært at prosjektet skal være et spleiselag mellom grunneierne og kommunen, med innslag av ekstern finansiering der dette er mulig. I samtaler med grunneierne ble det raskt avdekket at noen grunneiere har forventninger om økonomisk kompensasjon for en

eventuell grunnavståelse. For å få en objektiv verdivurdering ble det derfor utarbeidet en takst for det aktuelle planområdet. Prosjektet ble dermed lagt på is til områdeplan foreligger.

Lyngenskiilt

Ønske om gode stedsskiilt med stedsidentitet har vært fremtredende både i styringsgruppe og arbeidsgruppe. Det er utarbeidet (av Cubus arkitekter) noen eksempler på markerte stedsskiilt. Videre er det laget sak til kommunestyret som har innvilget kr. 700.000. Plassering; Furuflaten, Lyngseidet, Svensby og Nord-Lenangen. For medvirkning og innspill var alle bygdeutvalgene invitert til møte i august, men grunnet få deltakere ble dette utsatt. Planen er at skiiltene skal planlegges/tegnes, produseres og settes opp våren 2019.

Kulturarrangement

En del av Lyngens løftet sine målsettinger er å støtte opp om lokale initiativ/samlende arrangement. (en av oppgavene skissert i søknaden, midler prosjektleder til Troms fylkeskommune). Derfor støttet Lyngen kommune opp om Lyngen kulturfestival. Prosjektet la sitt årlige seminar til festivalen, med stor deltakelse fra reiselivet i kommunen. Reiselivsrådgiver Børre Berglund ledet dagen og avla en rapport med anbefalinger. Rapporten er oversendt rådmannen og forelagt næringsutvalget for videre oppfølging.

Det ble også etablert et digitalt magasin (avis) for å markedsføre/synliggjøre festivalen. Magasinet «eies» av Lyngen kommune. Intensjonen er at magasinet kan brukes av andre kulturarrangement/arrangement i regi av kommunen.

Teknisk drift/VVA

Avdeling for VVA (vei, vann og avløp) har erfarne ansatt som gjorde oss i stand til å takle utfordringene i den kalde og nedbørsfattige vinteren 2018. På grunn av lav grunnvannstand, frost og lite nedbør jobbet vi i månedene mars og april med å forsyne Koppangen og Furuflaten med vann. Avdelingen hadde tilsyn med inntakskummer og silhus flere ganger daglig. Vi hadde nattestengning og dagstegning, SMS varslinger, provisoriske omkoblinger og innkoblinger, hentet vann fra andre kilder, innlemmet brannvesenet i vaktordning, tinte frosne vannledninger, situasjonen opplevdes som svært utfordrende for de medarbeiderne som håndterte dette. I tillegg til lite vann i magasinene ble det også registrert veldig høyt vannforbruk. April måned gikk med til å komme ajour etter vinterens utfordringer.

Det satt i gang prosjekt for vurdering av fremtidig vannforsyning for hele strekningen Rottenvik til Furuflaten, detaljprosjektering av avløpsanlegg for Stigen, forprosjekt avløpsanlegg Bekkstrand og Lyngsdalsbukta, vurdering nye kilder i Koppangen og å lage egen forskrift for mindre avløpsanlegg for Lyngen kommune. Det ble prosjektert forlengelse av vei og VA-anlegg for Solvollveien i Furuflaten og anleggsarbeidene ble påbegynt høsten 2018. Det er igangsatt prosjektering av forlengelse av Solbakken boligfelt med 3 tomter. Det ble satt i gang oppgradering av pumpestasjon på Mo, i Skomakerkrysset, på Lenangsøra og prosjektering av ny pumpestasjon til Kråkeskogen byggefelt. Det ble satt opp nye stål gatelyststolper med armatur på Ørnesbakken, i Kråkeskogen og Kirkeveien. For alle prosjektene har det vært gjennomført tilbudskonkurranse.

En stor lekkasje ble 21 mars 2018 tettet på hovedvannledningen rett nedenfor UV anlegget på Lyngseidet. Det er satt ned tre nye vannkummer på strekningen Eidebakken til Kjosjen. Ravikveien og Stolvollveien er delvis reparert og det er anlagt parkeringsplass i Styrmannsstø.

Det er innhentet tilbud og vi har fått utført grunnundersøkelser for kommunale tomter på

Solbakken, nedre Jensvoll, Tindevangen og Innereidet.

Vi anskaffet i 2018 ny traktor, ny beltegraver, ny tilhenger til traktor og en bruk tilhenger for å frakte beltegraveren på. Høsten 2018 ansatte vi ny maskinfører og sammen med avdelingens fagkyndige rørlegger er vi godt rustet til å utføre arbeid i egen regi på både vei og VA-anlegg.

På teknisk drift ble arbeidsmiljøtiltaket «Kommunikasjon og Samspill» avsluttet i desember. Leder oppfatter dette som et positivt arbeidsmiljøtiltak, erfaringer og erkjennelser som er tilegnet gjennom prosessen vurderes å ha stor verdi for avdelingens utvikling.

Byggesak og deling

Det ble i 2018 behandlet rundt 70 byggesaker både til nærings-, fritids- og boligformål. Dette er en positiv utvikling fra foregående år. Herunder kan nevnes at det ble gitt byggetillatelse til ca 15 nye boliger i tillegg til et leilighetsbygg med 4 boenheter. På nærings siden ble det blant annet gitt tillatelse til nytt dyrehotell, ny landbase i forbindelse med oppdrettsnæring, samt flere tiltak som går innunder landbruket «Med garden som ressurs». Det ble i tillegg til delegert saksbehandling lagt 14 dispensasjonssaker frem for politisk behandling.

Saksbehandlingstiden ligger godt innenfor lovpålagte frister, og er av de raskeste i vår region. Utfordringen er at en del av søknadene som sendes inn ikke er komplett, og det må derfor sendes mangelbrev. Det går en del tid på dette. Det arbeides med å få bedre informasjon og veiledning via våre hjemmesider. Digitalisering er også et verktøy for å få bedre kvalitet i både søknader samt saksbehandling. Det kommer mange spennende nye løsninger på byggesak som kan tas i bruk.

Avdelingen opplever store utfordringer når det gjelder ulovlighetsoppfølging samt tilsyn. Dette er oppgaver som er svært ressurskrevende i tillegg til at det også krever juridisk kompetanse. Det har ikke vært ført tilsyn i 2018. Når det gjelder ulovlighetsoppfølging er det de sakene som har vært meldt inn som har blitt registrert og fulgt opp til en viss grad.

Planlegging

Kommuneplanens arealdel ble vedtatt i februar 2018, planlegger og flere til jobbet inntil dette intensivt med å ferdigstille saken til politisk behandling.

Innføring av kartløsningen Kommunekart har krevd en stor del av planleggers kapasitet. Kommunekart er en digital innsynsløsning der publikum kan hente ut opplysninger om planformål, eiendomsgrenser og bebyggelse. Det jobbes med å utvikle kvaliteten på denne tjenesten slik at flest mulig opplysninger kan hentes ut av publikum med egen hjelp, dette krever innsats med redigering av digitale kart som skal integreres i den nye kartløsningen.

Vedtak av nye reguleringsplaner har medført noen klagebehandlinger, i denne sammenheng kan nevnes reguleringsplan for Koppangen der endelig vedtak ble gjort i 2019. Planlegger har stort sett gjennom hele 2018 jobbet med klagebehandling, redegjørelse til Fylkesmannen og saksfremlegg til politisk behandling av denne saken.

Generelt sett går det en del tid til reguleringsplaner, som oppstart av reguleringsplan Lattervika, og også justeringer av eksisterende reguleringsplaner (Tyttebærvika, Årøybukt og Furufalten), samt at planlegger ble mer involvert i områdeplan Lyngseidet andre halvdel av 2018. Dialog med SVV angående fv. 311(Koppangsveien) var noe som pågikk igjennom hele året.

Næring

Det har vært en positiv utvikling innen flere næringer i Lyngen, både reiseliv, industri og fiskeri. Næringsfondet har stimulert til nyetableringer og utvikling av eksisterende bedrifter i kommunen.

I 2018 ble det utarbeidet regional strategisk næringsplan med Tromsø-regionen, samt strategisk reiselivsplan for Lyngen.

Flere større prosjekt med tilrettelegging og utvikling av nærings-, industri- og havneareal ble har vært igangsatt. Likevel er det et behov for mer pga. veksten i næringslivet. Med de planer som nå foreligger for områdene Vollneset, Furuflaten og Lenangøyra er store deler av arealene allerede aktuelle for etableringer.

Opplysningsvesenets fond er en sterk begrensning av næringsutvikling i kommunen. Fondet disponerer store næringsarealer som de ikke ønsker å selge til næringsdrivende. Dette vanskeliggjør etablering av næringsbygg da det ligger helt klare begrensninger i finansiering av næringsbygg på festet grunn kontra eiet. Lyngen kommune har i dag festeavtaler på næringsgrunn med opsjon på kjøp av disse. Arbeidet med å få kontroll på disse arealene pågår, og Lyngen kommune sikret seg i 2018 kontroll med 42 mål tilhørende OVF i sentrum av Lyngseidet, noe som har sikret en reduksjon i kostnadene en hadde gjennom en svært høy festeavgift.

Næringsfondet har vært en viktig stimulans for nyetableringer og utvikling av lokalt næringsliv, imidlertid er de sentrale overføringer av utviklingsmidler stadig blitt mindre, og utgjorde i 2018 kun kr. 200 000.

Jordbruk

I 2018 er det fordelt kr 18 543 629 i produksjonstilskudd og kr 2 301 113 i tilskudd til ferie og avløsning på til sammen 47 søkere.

Det er også fordelt kr 485 285 i tilskudd til regionalt miljøprogram på til sammen 21 søkere. De 3 sankelagene i kommunen har til sammen fått kr 140 812 i tilskudd til organisert beitebruk.

I 2018 fordeler aktive bruk i kommunen seg på følgende produksjoner:

- 9 melkebruk
- 3 kjøttprodusent med storfe
- 5 geitebruk
- 25 sauebruk
- 2 hestestaller
- 3 grovforprodusenter

På grunn av manglende kapasitet og utfordringer med å skaffe hjemmel til aktuelle arealer har ikke prosjektet med utfartsparkering og toaletter oppnådd ønskete resultater, det er etablert parkering og toalettløsninger i ytre Lyngen og i Furuflaten. Det jobbes nå med å få engasjert en prosjektmedarbeider som skal utrede aktuelle løsninger, føre dialog med grunneiere og eventuelt utarbeide tilbudsgrunnlag.

Skogbruk

Dispensasjonsbehandlinger fra lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. Rundt 11 søknader. 6 dispensasjoner er delegert, 5 er behandlet etter § 6 (formannskap). Primært søknader om bruk av snøscooter til transport av utstyr til hytte, vedkjøring og helikopterlandinger i utmark.

Etablering av næringsløype på Lenangsøyra og på Svensby, ble ferdigstilt høsten 2018 med tilhørende forskrift i Norsk lovdata. (Arbeidet med dette ble påbegynt høsten 2016).

Vannscooterforskrift. Har laget en lokal vannscooterforskrift som forbyr bruk av vannscooter på Jægervatnet. Ligger i Norsk lovdata.

Skadefellingslaget: Det ble gitt av Fylkesmannen en skadefelling på gaupe i 2018 (22. februar - 3. mars). Lønnsutgiftene for skadefellingene var totalt på Kr. 14.118. Dette ble refundert av Fylkesmannen i Troms etter rapportskriving og regnskapssammendrag for oppdraget. Nye arbeidsavtaler med skadefellingslaget for 2019 er gjort klar til å sendes ut på nyåret.

Tilskudd til ungskogpleie: Lyngen kommune fikk tildelt Kr. 6.000 i NMSK midler i skogbruket. Aktiviteten ble større enn antatt. Det ble utført ungskogpleie for ca. kr 50.000. Etter søknad fikk Lyngen kommune bevilget mere penger for tiltakene. Det ble plantet 8000 furu i år samt utført kunstig kvisting og avstandsregulering/tykning i plantefelt.

Skogsbilveger: Det har vært en traktorveg, vkl 7 på høring og gitt byggetillatelse i 2018. Lengde på anlegget er ca. 485 meter. Det forventes en søknad om tilskott for veganlegget i 2019. Estimert kostnad er kr 100.000 I 2019 er det ca. 4 veganlegg som skal ferdigstilles i Lyngen kommune. Ett bygge vedtak varer i tre år. Skogeier er pliktig å melde ifra til kommunen når arbeidet med vegen er ferdig, men her må som oftest skogbrukssjefen selv følge opp tidsfristene på bygge vedtakene, spesielt for de vegene som bygges uten tilskudd.

Diverse: Etter søknad om tilskudd til miljøtiltak i Kvalvik elva fikk Lyngen JFF tilsagn på kr. 61.500 til kjøp av gytegrus mm. Tilskuddet fra Miljødirektoratet er utbetalt til Lyngen JFF. De har brukt Lundvoll til arbeidet. Grusen ble deponert ved gytetekulene i Kvalvik elva. Arbeidet med å føre det ut i elva/kulene ble gjort i sommer.

Under landbrukets dag på Polleidet 25 august hadde landbruksavdelinga stand hvor det ble servert bålcaffe, arrangert konkurranser og informasjon om Verdier i skogbruket.

Diverse rapporteringer og statistikk til Fylkesmannen, miljødirektoratet, andre kommuner, Troms skogselskap, fagdager og kurs mm.

Feiing og brannberedskap

Merforbruk på vel 0,5 mill. kroner som hovedsakelig skyldes at vedtatt reduksjon i budsjett ikke lot seg gjennomføre i 2018. Rådmannen jobbet med å finne en god løsning på brannberedskap og ny brannvernordning ble vedtatt i slutten av 2018.

Deltidsbrannkorps på Furufalten, Lyngseidet og Ytre Lyngen besto av 38 personer, i tillegg til brannsjef, sjåførvakt og overordnet vakt.

Brannmannskapene hadde 31 registrerte hendelser.

Lyngen kommune har 1945 piper som skal feies, og denne er behovsprøvd. I 2018 ble det feid 528 piper og foretatt 98 tilsyn.

Særskilte brannobjekt (§ 13-tilsyn) får også årlig tilsyn, i 2018 ble det gjennomført 20 slike.

Olievernberedskap

Lyngen kommune var med i et interkommunalt oljevernberedskap (IUA) der mannskap fra Tromsø brann og redning rykker ut med nødvendig utstyr for å bistå lokale mannskaper.

4.2.5.1 Måloppnåelse

Kvaliteten på tjenestene, god veiledning og rask saksbehandling har vært fokus innen alle fagområder på dette rammeområdet. Det jobbes med anskaffelse og implementering av digitalt planregister, utfordringen ligger i godt kartgrunnlag slik at innbyggerne på sikt skal kunne skaffe ønskede opplysninger via kommunalt kart-innsynsløsning. Enheten leverer tjenester innenfor lovbestemt saksbehandlingstid, og har derfor ingen restanser.

Vann og avløpssektoren har inngått avtaler med konsumenter for prosjektering av flere nye vann- og avløpsanlegg. Grunnlaget for oppstart og gjennomføring av nye anlegg i 2019 er dermed gode.

Utfartsparkering og toaletter har ikke oppnådd fremdrift som planlagt. Da kapasiteten til prosjektleder i Lyngneløftet ikke var tilstrekkelig til å drive dette prosjektet, ble ikke målsetningen oppnådd på dette området. Rådmannen er nå i ferd med å engasjere ekstern prosjektleder som vil drive prosjektet i 2019.

Klargjøring av areal til bolig og næring gjennom arealplanlegging og regulering er kommunens uttalte målsetning. For områder Lyngseidet sentrum ble det kagt ut tre nye boligtomter i 2018, disse ble raskt reservert. I tillegg ble fem ekeisterende tomter reservert eller startet bebygd. Etterspørselen etter boligtomter i sentrum, men også områdene Naustnesset og Furufalten oppleves forholdsvis stor interesse.

Lyngen kommune har regulerte byggeklare boligtomter på Innereidet, Lenangsøra, Svensby, Lyngseidet og Furufalten. I tillegg finnes områder avsatt i arealplanen til boligformål i hele kommunen.

Det ble utbetalt seks tilskudd til boligbygging. Av disse var det en søknad fra 2016, tre fra 2017 og to fra 2018.

Brann og redning jobber målrettet med forebygging gjennom tilsyn i hele kommune. Øvelser for brannkorpene bidrar også til styrket beredskap i kommunen.

4.2.6 Finans

Rammeområdet omfatter i hovedsak avsetning til sentrale og lokale lønnsoppgjør, budsjettreserve og premieavvik på pensjonskostnader, kjøp og salg av konsesjonskraft og motpost for avskrivninger som er belastet på ramme 1-5.

Ramme	6 Finans	Årsbudsjett 2018 (reg)	Regnskap 2018	Avvik i kr	Avvik i %
8000	PREMIEAVVIK, PENSJONS- OG LØNNSRESERVE, MV.	-9 370 000,00	-8 808 325,55	-561 674,45	-5,99
8900	AVSKRIVNINGER (MOTPOST)	-19 994 000,00	-19 994 196,00	196,00	0,00
Sum ramme 6		-29 364 000,00	-28 802 521,55	-561 478,45	-1,91

Rammeområdet har et reelt negativt budsjettavvik på ca. 0,5 mill.

Årsaken til dette er negativt avvik mellom budsjettert premieavvik i hht. prognoser og regnskapsført premieavvik fra KLP og SPK på 1,2 mill. kroner, positivt avvik på lønnsreserve 0,5 mill. og merinntekter på salg av konsesjonskraft på kr 150.000.

Pensjonskostnader

I årets regnskap er det rettet opp en mangeårig feil i premieavviket på 2,085 mill., noe som har medført en tilsvarende frigjøring av driftsmidler. Dette ble tatt inn i budsjettet som budsjettregulering i regnskapsrapport nr. 1/2018.

Tabellen nedenfor viser avvikene på de ulike rammeområdenes pensjonskostnader og må sees i sammenheng med budsjettavvikene på disse:

	Buds(end)	Regnskap	Avvik i
Ramme:	2018	2018	tusen kr
1 Politikk og livssyn	127	104	23
2 Administrative tjenester	2.111	2.007	104
3 Oppvekst og kultur	8.123	7.903	220
4 Helse, sosial og omsorg	15.406	15.576	-170
5 Plan, teknikk og næring	3.050	2.918	132
6 Finans	-9.834	-8.611	-1.223
Sum pensjonskostnader	18.983	19.896	-913

Totalt ble det et negativt budsjettavvik vedrørende pensjonskostnadene på ca. 0,9 mill.

Salg av konsesjonskraft

Inntektene for salg av konsesjonskraft fra Rottenvik kraftverk var på i alt ca. 336.000, en økning på 140.000 fra 2017. Det ble betalt ca. 126.000 til Troms Kraft for dette uttaket. Netto inntekter til kommunen var ca. 210.000. Kommunestyrets vedtatte netto budsjett var kr 60 000, noe som utgjorde et netto positivt budsjettavvik på ca. 150 000 kroner. Høye kraftpriser er årsaken til merinntektene i 2018.

4.2.7 Budsjettskjema 1A

Rammeområde 7 er i hovedsak det samme som det obligatoriske budsjett- og regnskapsskjema 1A, med unntak av noen avsetninger og bruk av ubundne og bundne fond som bokføres under de ulike sektorene.

Ramme	7 Budsjettskjema 1A	Årsbudsjett 2018 (reg)	Regnskap 2018	Avvik i kr	Avvik i %
8001	EIENDOMSSKATTEKONTOR	-6 730 000,00	-6 837 083,03	107 083,03	1,59
9000	FRIE INNTEKTER, RENTER OG AVDRAG, AVSETNINGER	-204 719 000,00	-200 192 389,76	4 526 610,24	-2,21
Sum ramme 7		-211 449 000,00	-207 029 472,79	4 419 527,00	-2,09

Årets regnskapsmessige overskudd på kr 6.788.530 fremkommer ikke i avviksoversikten ovenfor.

Hovedårsaken til positivt budsjettavvik på ramme 7 er høyere skatteinngang på landsbasis enn forventet.

Eiendomsskatt

Årets inntekter på eiendomsskatt ble ca. 100.000 høyere enn budsjettert.

Skatt og rammetilskudd

Systemet med inntektsutjevning innebærer at utviklingen i egne skatteinntekter vil ha liten betydning i skattesvake kommuner, dvs. kommuner med skatteinngang på under 90 % av landsgjennomsnittet. For disse kommunene er det utviklingen i samlet skatteinngang for landets kommuner som har mest betydning. Lyngen hadde i 2018 en skatteinngang på 72,8 % av landsgjennomsnittet.

På grunn av den store omfordelingsmekanismen vil en kommune med skatteinngang på under 90 % av landsgjennomsnittet kun få beholde 5 % av en økning i egne skatteinntekter, alt annet likt. Tilsvarende gjelder ved en reduksjon i egne skatteinntekter (*kilde: Fylkesmannen i Troms, februar 2016*). Dette medfører at endringer i kommunens skatteinntekter får liten virkning pga. omfordelingsvirkningen i inntektsutjevningen i inntektssystemet.

Statsbudsjettet for 2018 forutsatte en skattevekst fra 2017 på 1,8 %. I revidert nasjonalbudsjett i mai 2018 ble skatteanslaget nedjustert til 1,0 % og i forslag til statsbudsjett 2019 ble dette oppjustert til 2,4 %. Akkumulert skatteinngang for alle landets kommuner for 2018 ble en vekst på 3,8 % fra 2017.

Dette viser at det er umulig å si noe sikkert om skatteinngangen før ved årets utgang. Nasjonale prognoser må danne utgangspunktet for løpende rapportering, men også disse er usikre.

Skatteinngangen i Lyngen kommune økte med 0,5 % i 2018 fra 2017. Pga. høy skattevekst på landsbasis endte de frie inntektene for Lyngen kommune 2,327 mill. over vedtatt budsjett.

Integreringstilskudd

Det er bokført 4,171 mill. i integreringstilskudd for mottak av flyktninger i 2018, som er i hht. vedtatt budsjett.

Renter og avdrag

Høyere renteinntekter enn budsjettert medførte et positivt avvik på ca. kr 150.000. Årsaken er mye ubrukte lånemidler som var plassert på bankkonto.

Minsteavdrag i hht. kommuneloven er beregnet og bokført ca. 0,1 mill. høyere enn budsjettet.

Kompensasjonstilskudd

Mottatte kompensasjonstilskudd for investeringer i skole og omsorg utgjorde 1,5 mill. i 2018, noe som var kr 200.000 lavere enn budsjettet pga. lavere rentenivå i Husbanken enn forventet.

Havbruksfondsmidler

Lyngen kommune mottok i 2018 kr 3.894.204,02 i utbetalinger fra Havbruksfondet. Beløpet ble sammen med utbetalinger i 2017 avsatt til på eget disposisjonsfond. I årsbudsjett 2019 er dette vedtatt disponert full ut med kr 3.969.000. Det er ikke hittil mottatt signaler om eller når det vil komme flere utbetalinger av slik midler.

Disposisjonsfond

Lyngen kommune har følgende disposisjonsfond ved utgangen av 2018:

25699001 DISPOSISJONSFOND	17.516.186,37
25699003 KOMMUNALT NÆRINGSFOND	1.987.713,40
25699004 HAVBRUKSFOND	3.969.000,00
25699010 TAPSFOND	2.004.688,00
Disposisjonsfond	25.477.587,77

Alle disse fondene er å anse som disposisjonsfond i hht. forskriftene. Kommunalt næringsfond og tapsfond er opprettet for bruk til spesielle formål. Havbruksfond er vedtatt brukt i årsbudsjett 2019. I realiteten er det kun 25699001 Disposisjonsfond som er til fri bruk.

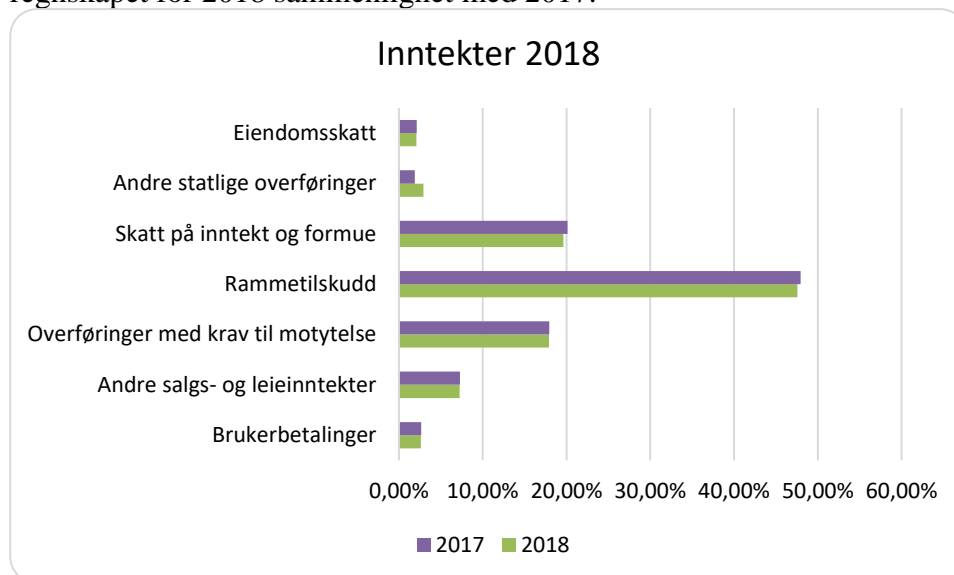
Bruk av og avsetning til disposisjonsfond er foretatt ihht. kommunestyrets ulike budsjettvedtak i 2018.

4.3 Økonomiske nøkkeltall drift

Følgende oppsett er basert på tall fra tabell i kapittel 4.1.

Fordeling inntekter og utgifter

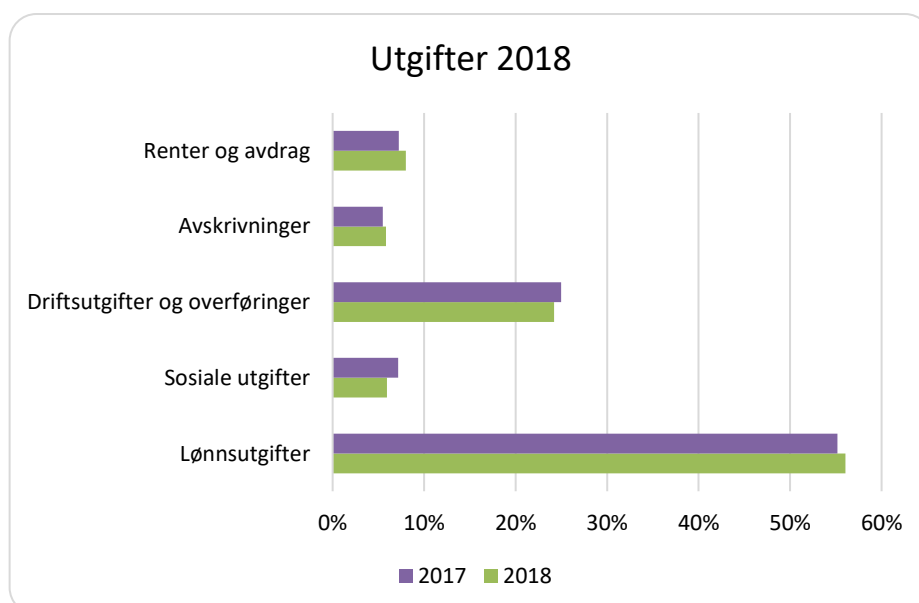
Diagrammene nedenfor viser samlet fordeling av henholdsvis inntektssiden og utgiftssiden i regnskapet for 2018 sammenlignet med 2017.

I revidert nasjonalbudsjett 2018 ble kommunal deflator for 2018 justert opp til 3 %. Dette stemmer godt med at kommunens inntekter økte med 3,05 % fra 2017. Samtidig var generell prisvekst på 3,1 % i Norge. Skatt og rammetilskudd hadde en liten nedgang fra ca. 68,5 %, til 67,18 %, brukerbetalinger og eiendomsgebyrer ligger på samme nivå, mens overføringer har hatt en liten nedgang. Størst økning var det i andre statlige overføringer som gjelder havbruksfondet, integreringstilskudd og kompensasjonstilskudd til skoler og omsorg.

På utgiftssiden har det samlet vært en økning på 2,91 % fra 2017.

Økningen i lønnskostnader utgjorde 1,34 %. Avskrivninger har økt, og disse øker jevnt og trutt i takt med investeringsnivået. Derav også økning i renter og avdrag. Pga. Korrigering av premieavvik fra tidligere år blir sosiale utgifter lavere enn 2017, bruk av premiefondet påvirker også dette.

Netto renter og avdrag har økt med 1 %. Øvrige driftsutgifter og overføringer gikk ned med 1 % fra 2017. Overføringer er tilskudd og overføringer til andre kommuner, fylkeskommuner eller private som ikke er knyttet til kjøp eller avtale om produksjon av konkrete tjenester som inngår i kommunalt ansvar (jf. KOSTRA-veileder). Private er f.eks. tilskudd til Lyngen kirkelige fellesråd, Lyngsalpan Vekst AS, lokale lag og foreninger som får tildelt kulturmidler o.l. samt tilskudd fra kommunalt næringsfond. Det henvises forøvrig til årsregnskapet som er vedlagt for mer detaljerte opplysninger om driftsutgifter og overføringer.

Likviditet

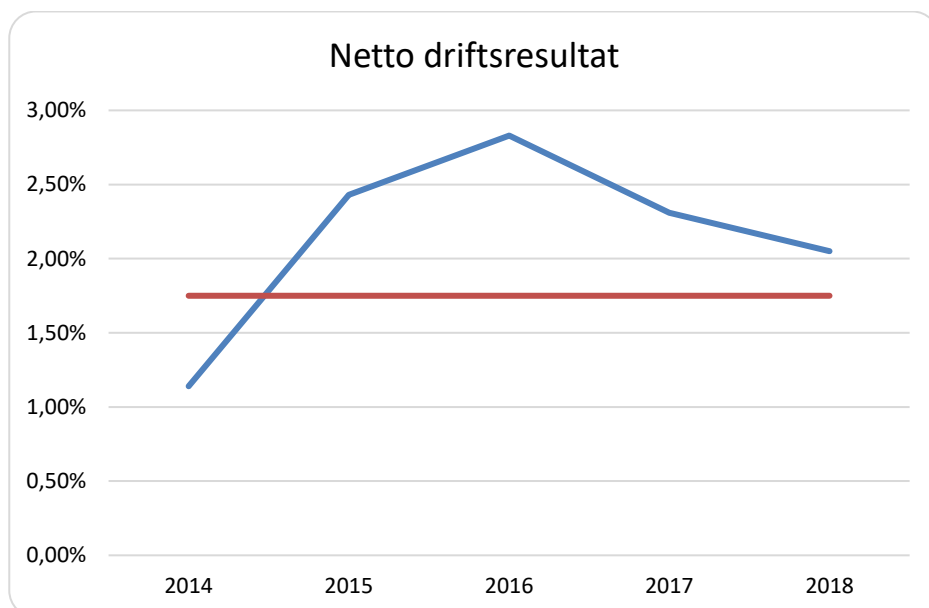
Lyngen kommune har i 2018 hatt en bedre likviditetshistorikk enn tidligere år, og har ikke vært avhengig av kassakredittlån hos egen bank. Årsaken til den gode likviditeten er ubrukte lånemidler til mange investeringsprosjekt fra tidligere år. I 2018 fulgte likviditeten noenlunde samme trend som fjoråret, noe som har sammenheng med rammetilskudd og skatt. Den store likviditetsøkningen på slutten av året har sammenheng med at det da ble foretatt vedtatte låneopptak.

Netto driftsresultat

Den viktigste indikatoren på økonomisk balanse i kommunesektoren er netto driftsresultat, som blant annet skal dekke avsetninger inkl. inndekning av tidligere års underskudd og egenkapital ved investeringer. For å kunne oppnå målet om økonomisk balanse er kommunaldepartementets anbefaling for netto driftsresultat over tid 1,75 % av driftsinntektene.

Grafen nedenfor viser netto driftsresultat satt opp mot normverdien for 1,75 % for årene 2014-2018. Korrigering mot premieavviket er tatt ut da Lyngen kommune begynte å bruke av premiefondet i 2017, noe som påvirker resultatet. Som en kan se er det kun i 2014 at resultatet ligger under det anbefalt nivå.

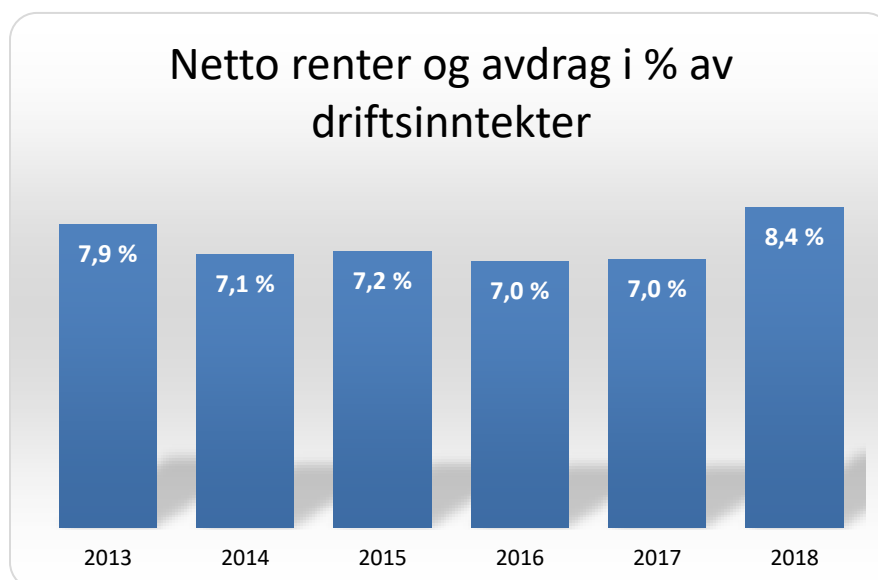
Driftsresultatene har i perioden vært i positiv utvikling som en følge av nedjustering av driftsnivå og oppjustering av inntekter. Økte kapitalkostnader bidrar likevel til en nedgang i resultatet. Den økonomiske situasjonen for kommunen er fortsatt bekymringsfull, og kostnadsnivået bør nedjusteres spesielt ifht. kapitalkostnader og gjeld.

Netto renter og avdrag i prosent av driftsinntekter

Tabellen nedenfor viser utviklingen i totale netto renter og avdrag i forhold til brutto driftsinntekter for Lyngen kommune de siste fem år. Andelen netto renter og avdrag i forhold til driftsinntektene er fortsatt høy som følge av flere store utbygginger i kommunen.

For Lyngen kommune utgjorde dette 8,6 % av driftsinntektene i 2018.

Budsjetterte avdrag var ca. 0,11 mill. kroner for lavt ifht beregnet minsteavdrag. Rente og låneomkostninger ble 0,78 mill. mer enn budsjettert pga økning i rentenivået.

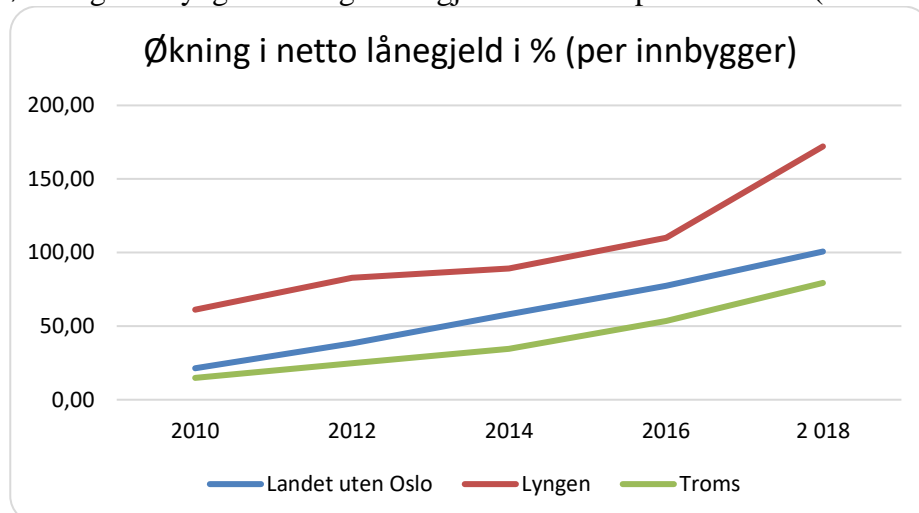

Lyngen kommune betaler fortsatt kun minsteavdrag på sine lån. Dette bidrar til å forlenge lånetiden i tillegg til økte rentekostnader.

Den økonomiske utviklingen vil i stor grad være avhengig av hvordan rentenivået utvikler seg. Netto lånegjeld per innbygger øker både i fylket, på landsbasis (ekskl. Oslo) og for Lyngen kommune, mens det i KOSTRA-gruppe 6² har gått noe ned.

Netto lånegjeld i kroner per innbygger				
	2015	2016	2017	2018
Lyngen	133 790	140 605	155 230	182 069
Landet uten Oslo	62 604	67 048	71 106	74 622
Troms	80 240	85 349	94 304	99 694
Kostragruppe 06	78 554	87 497	93 196	91 422

Økningen i Lyngen er langt over gjennomsnittet på landsbasis (uten Oslo) og i fylket:

KOSTRA-gruppe er ikke tatt med her da Lyngen ble flyttet fra gruppe 5 til 6 i 2014.

De store kapitalkostnadene vil derfor påvirke økonomien i flere tiår framover.

Resultatvurderinger drift

Netto driftsresultat har vært svakt over mange år, selv om kommunen de siste årene vært i positiv utvikling og unngått merforbruk. Etter rådmannens vurdering er kommunens investeringsnivå fortsatt for høyt i forhold til inntektsrammene.

Fokus på og kontroll av renter, avdrag, lønns- og pensjonskostnader og -utgifter har vært stort også i 2018. De fleste driftsenhetene hadde i 2018 bra styring på de økonomiske rammene, men enkelte enheter har fortsatt utfordringer på dette området spesielt ifht til bemanning. Utfordringene i årene fremover vil være tilpasning av drifts- og tjenestetilbud spesielt med tanke på den demografiske utviklinga i kommunen.

De siste årene har man jobbet for å sikre en stabil økonomi, likevel er det etter rådmannens vurdering fortsatt ikke tilstrekkelig til å si at Lyngen kommune har en sunn økonomi pga. den sterke økningen i kapitalkostnader.

² KOSTRA-gruppe 6: Små kommuner med høye bundne kostnader per innbygger, høye frie disponible inntekter

4.4 Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet består av ulike deler som fremgår av regnskapsskjema 2A:

- Investering i anleggsmidler (regnskapsskjema 2B)
- Utlån og forskutteringer
- Kjøp av aksjer og andeler
- Avdrag på lån
- Avsetninger
- Evt. dekning av tidligere års udekket

Årsregnskapet og prosjektregnskapet for investeringer har forskjellig formål og vil av den grunn måtte gi forskjellig informasjon:

- Formålet med årsregnskapet er å vise kjente utgifter og inntekter og sammenholde dette med budsjett. I årsregnskapet vil en ta med alle investeringene som framgår av regnskapsskjema 2A.
- Formålet med prosjektregnskapet er å vise hvor mye som er påløpt hittil og sammenholde dette med kostnadsrammen. I prosjektregnskapet vil regnskapsskjema 2B (anleggsmidler) fremgå, men da bare med utgiftsrammen.

I årsberetninga for 2018 vil en i større grad enn tidligere skille mellom investeringsregnskapet og prosjektregnskapet.

Investeringsregnskapet

I tråd med tidligere praksis, ble investeringsbudsjettet regulert av kommunestyret i desember vedrørende forskyvning av økonomisk ramme til neste år. Vedtaket ble fattet på forventet forbruk i 2018 og medførte naturlig nok at reelt budsjettavvik ble forskjellig fra vedtaket.

Avviksoversikten for investeringsregnskapet har hovedfokus på avvikene mellom reellt budsjett og regnskapet. Det reelle avviket rebudsjetteres i 2019 for de investeringene som ikke ble avsluttet i 2018.

Rådmannen er stort sett tilfreds med budsjettstyringen for investeringene i 2018 med få unntak. Enda sterkere fokus på budsjettstyring vil bli prioritert i 2019.

I notene er de viktigste avvikene kommentert.

		Vedtatt	Overført	Reelt	Regnskap	Avvik iflg.	Reelt	
	(Tall i tusen kroner)	budsjett	til 2019	bud. 2018	2018	regnskap	avvik 2018	
13104	LYNGEN SYKEHJEM - SALG	-1.765		-1.765	-1.776	11	11	
14003	KJØP/SALG AV AKSJER/ANDELER	-200		-200	-198	-2	-2	
14106	INFRASTRUKTUR REISELIV	177		177	-	177	177	
14101	EIDEBAKKEN KIRKEGÅRD - UTVIDELSE	-	-	-	-	-	-	Note
14102	LENANGSØYRA KIRKEGÅRD - UTVIDELSE	-	-	-	-	-	-	Note
14111	DIGITALT PLANREGISTER	264	230	494	248	16	246	
14117	LENANGEN B/U-SKOLE - OMBYGGING	42.095	3.456	45.551	42.587	-492	2.964	Note
14121	EIDEBAKKEN - KULTURSKOLE OG VO	55	3.531	3.586	55	-	3.531	
14126	VEILYS - ARMATURER, MV.	969		969	615	354	354	
14127	HELIKOPTERLANDINGSPLASS		700	700			700	
14129	OPPGRADERING KOMMUNALE VEIER	377		377	379	-2	-2	
14139	RÅDHUS	94		94	128	-34	-34	
15001	EIDEBAKKEN - TILRETTELLEGGING FUNKSJONSHEMMEDE	-		-	72	-72	-72	
15010	LYNGSEIDET SENTRUM - FYSISKE TILTAK		13.330	13.330			13.330	Note
15015	FURUFLATEN INDUSTRIOMRÅDE - SØR	14.750		14.750	16.476	-1.726	-1.726	Note
15018	KAI SANDNESET, NORD-LENANGEN	9.703	4.000	13.703	10.351	-648	3.352	
15021	KLATREJUNDEL LENANGEN B/U-SKOLE	-		-	36	-36	-36	
15022	STEDSUTVIKLING - ELVEPARKEN	408	-300	108	460	-52	-352	Note
15023	STEDSUTVIKLING - DELPROSJEKT PARKVEIEN	11		11	58	-47	-47	
15028	LYNGENLØFTET - UTSTYR TIL ARRANGEMENT	884	233	1.117	885	-1	232	
15030	KONSEPT EL-SYKKEL	20		20	20	-	-	
15710	AVLØPSSEKTOREN - OPPGRADERING	3.219	1.436	4.655	488	2.731	4.167	Note
15711	VANNLEDNINGSNETT - OPPGRADERING	12.800		12.800	504	12.296	12.296	Note
16002	PARKERING OG OFFENTLIGE TOALETT	-46	1.252	1.206	-45	-1	1.251	
16006	OPPGRADERING LYNGEN KIRKE	500		500	500	-	-	
16008	LYNGENHALLEN - KUNSTGRESS	90	479	569	87	3	482	
16010	VELFERDSTEKNOLOGI	1.400	1.000	2.400	1.554	-154	846	
16011	LYNGENHALLEN - KLATREVEGG	625	625	1.250	776	-151	474	
16017	EIDEBAKKEN SVØMMEHALL - RENOVERING	5.641	1.150	6.791	3.561	2.080	3.230	
16018	GJENOPPBYGGING ETTERVERN BOLIGER SOLHOV	114		114	134	-20	-20	
16022	TYTTEBÆRVIKA KULVERT OG KAI	25.482		25.482	3.959	21.523	21.523	Note
17001	LENANGSØYRA HAVN	-845		-845	-	-845	-845	Note
17003	ELEV- OG ANSATTE PC	268	132	400	268	-	132	
17004	LYNGSTUNET - NYE HEISER	927		927	927	-	-	
17005	EIDEBAKKEN SKOLE - OPPGRADERING I HHT. PÅLEGG	277	273	550	212	65	338	
17007	HAGETRAKTOR/KLIPP/SNØFRES/KOSTING	155		155	155	-	-	
17008	RIVING STIGENVEIEN 2 (UNGDOMSKLUBBEN)	-		-	72	-72	-72	
18002	UTEOMRÅDER BARNEHAGE OG SKOLE		300	300			300	
18004	EIDEBAKKEN - NYTT TELEFONSYSTEM	100		100	82	18	18	
18005	LYNGSTUNET KJØKKEN - VARMEVOGNER	181		181	181	-	-	
18006	LYNGSTUNET LANGTID - NYE PASIENTSENGER OG NATTBORD	199		199	202	-3	-3	
18007	INDUSTRIUTLEIEBYGG ØRA	39	9.961	10.000	39	-	9.961	Note
18008	LENANGSØYRA HAVN - NY ADKOMST		1.150	1.150			1.150	Note
18009	TYTEBÆRVIKA - REGULERINGSPLAN OG INTERNVEI	46	954	1.000	46	-	954	
18010	NY TRAKTOR OG MINIGRAVER	2.600		2.600	2.748	-148	-148	Note
18013	PROSJEKT DEMENTE/GRILLHYTTE		100	100			100	
18014	NYTT KRYSS FURUFLATEN	250		250	100	150	150	
18015	SOLLVOLLVEIEN BYGGEFELT	940		940	690	250	250	
18017	DIGITALT MAGASIN	85		85	85	-	-	
18018	STEDSSKILT LYNGEN		700	700			700	
47017	SOLBAKKEN BOLIGFELT	-	100	100	27	-27	73	
47022	INNEREIDET BOLIGFELT	50	80	130	14	36	116	
47181	FORPSROSJEKT VANNFORSYNING LYNGSEIDET-FURUFLATEN	350		350	329	21	21	
48001	KJØP/SALG AV TOMT OG GRUNN	-575		-575	-565	-10	-10	
49901	HUSBANKLÅN INNLÅN	-		-	5	-5	-5	
49999	FELLES FINANSIERING INVESTERINGER	-122.714	-44.872	-167.586	-87.530	-35.184	-80.056	

14101 Eidebakken kirkegård – utvidelse og 14102 Lenangsøyra kirkegård – utvidelse

Sluttutbetaling til entreprenør ble ved en feil utbetalt ca. 150.000 for lite i 2018. Reelt sett ble det derfor inntektsført tilsvarende beløp for mye i bruk av ubundet investeringsfond i 2018. Ved en feil er regnskapet vedrørende dette belastet 2019-regnskapet og må rettes opp ved en budsjettendring i 2019.

14117 Lenangen B/U-skole – ombygging

Reellt budsjettavvik i 2018 skyldes 10,177 mill. i gjenstående ramme på utgifter og 7,213 mill. i manglende spillemidler, noe som gir netto positivt budsjettavvik på 2,964 mill.

15010 Lyngseidet sentrum – fysiske tiltak

Dette prosjektnr. ble opprettet fom. økonomiplan 2015-2018 da det ble avsatt hhv. 5, 5, 5 og 8 mill. årlig som budsjetttramme for stedsutvikling og Lynglenløftet. Av disse midlene gjenstår ca. 13 mill. ved utgangen av 2018 som rebudsjetteres i 2019.

Budsjetttrammen skal dekke alle delprosjekter i forbindelse med investeringer som hører til Lynglenløftet. Underveis har det tilkommet noen eksterne tilskudd.

15022 Stedsutvikling – Elveparken

Budsjettavviket for utgiftene er ca. 52.000, mens forventede spillemidler ikke er innteksført og gjør at netto budsjettavvik blir ca. 350.000. Avviket dekkes av prosjekt 15010.

15015 Furuflaten industriområde – sør

Underveis i prosjektet har det oppstått ulike utfordringer som har medført overskridelser. Ved utgangen av 2018 er dette på ca. 1,7 mill. Det fremmes egen sak om sluttfinansiering av prosjektet i 2019.

15710 Avløpssektoren – oppgradering

Restbudsjett av midler bevilget i tidligere år er vedtatt overført til 2019. I vedtaket ble overført beløp satt opp med feil fortegn. Det reelle beløpet til overføring er 4,167 mill.

15711 Vannledningsnett – oppgradering

Det er bevilget totalt 5 mill. årlig i perioden 2016-2018. Budsjetttramme ble ved en feil ikke vedtatt overført til 2019. Restbudsjett 12,296 mill. rebudsjetteres i 2019.

16022 Tyttebærvika kulvert og kai

Det er i alt bevilget 30,2 mill. til kulvert og kai. Ramma er senere redusert med 765.000 for overføring til annet prosjekt. Ved utgangen av 2018 gjenstår det ca. 21,5 mill. av budsjettet. Ny kai blir bygd av driftsoperatøren selv, så det meste av bevilgningen blir å utgå. Egen sak om restfinansiering for 2019 fremmes i løpet av våren.

17001 Lenangøyra Havn

Forventet salg av grunn ble ikke gjennomført i 2018. Inntektsføres og budsjetteres når det gjennomføres.

18007 Industriutleiebygg Øra

Det ble bevilget 10 mill. til industriutleiebygg på Øra i Furuflaten for 2018. Foreløpig er det bare påløpt ca. 40.000 til tegningsoppdrag. Mulig igansetting av byggeprosjektet mot slutten av 2019. Det er satt av ytterligere midler i 2020. Detaljprosjektering vil avklare hvor mye som må avsettes i 2020.

18008 Lenangøyra havn – ny adkomst

Prosjektet utsatt til 2019.

18010 Ny traktor og minigraver

Avviket skyldes kjøp av maskinhenger til minigraver som ikke var budsjettet.

Prosjektrengskapet

Prosjekt (Tall i tusen kroner)		Sum ramme	Sum regnskap	Avvik
UTGIFTER EKSKL. MVA.				
13104	LYNGEN SYKEHJEM - SALG	313	89	224
14101	EIDEBAKKEN KIRKEGÅRD - UTVIDELSE	5.645	8.805	-3.160
14102	LENANGSØYRA KIRKEGÅRD - UTVIDELSE	3.889	4.345	-456
14106	INFRASTRUKTUR REISELIV	300	150	150
14111	DIGITALT PLANREGISTER	517	314	203
14117	LENANGEN B/U-SKOLE - OMBYGGING	84.469	74.330	10.139
14121	EIDEBAKKEN - KULTURSKOLE OG VO	5.000	1.648	3.352
14126	VEILYS - ARMATURER, MV.	3.700	3.346	354
14129	OPPGRADERING KOMMUNALE VEIER	3.000	2.998	2
14139	RÅDHUS	1.073	1.162	-89
15001	EIDEBAKKEN - TILRETTELEGGING FUNKSJONSHEMMEDE	366	364	2
15010	LYNGSEIDET SENTRUM - FYSISKE TILTAK	13.420	-	13.420
15015	FURUFLATEN INDUSTRIOMRÅDE - SØR	21.750	23.518	-1.768
15018	KAI SANDNESET, NORD-LENANGEN	18.100	14.753	3.347
15021	KLATREJUNGEL LENANGEN B/U-SKOLE	184	184	-0
15022	STEDSUTVIKLING - ELVEPARKEN	1.891	1.944	-53
15023	STEDSUTVIKLING - DELPROSJEKT PARKVEIEN	3.681	3.574	107
15028	LYNGENLØFTET - UTSTYR TIL ARRANGEMENT	1.500	1.274	226
15030	KONSEPT EL-SYKKEL	575	575	-0
15710	AVLØPSSEKTOREN - OPPGRADERING	2.540	1.245	1.295
15711	VANNLEDNINGSNETT - OPPGRADERING	14.650	2.354	12.296
16002	PARKERING OG OFFENTLIGE TOALET	1.546	296	1.250
16006	OPPGRADERING LYNGEN KIRKE	1.000	1.000	-
16008	LYNGENHALLEN - KUNSTGRESS	1.970	1.489	481
16010	VELFERDSTEKNOLOGI	3.000	2.154	846
16011	LYNGENHALLEN - KLATREVEGG	2.000	1.526	474
16017	EIDEBAKKEN SVØMMEHALL - RENOVERING	19.700	18.508	1.192
16018	GJENOPPBYGGING ETTERVERNBOGIER SOLHOV	8.811	9.823	-1.012
16022	TYTTEBÆRVIKA KULVERT OG KAI	29.435	7.892	21.543
17001	LENANGSØYRA HAVN	1.005	876	129
17003	ELEV- OG ANSATTE PC	750	633	117
17004	LYNGSTUNET - NYE HEISER	927	927	0
17005	EIDEBAKKEN SKOLE - OPPGRADERING I HHT. PÅLEGG	550	212	338
17007	HAGETRAKTOR/KLIPP/SNØFRES/KOSTING	500	482	18
17008	RIVING STIGENVEIEN 2 (UNGDOMSKLUBBEN)	750	822	-72
18002	UTEOMRÅDER BARNEHAGE OG SKOLE	300	-	300
18004	EIDEBAKKEN - NYTT TELEFONSYSTEM	100	82	18
18005	LYNGSTUNET KJØKKEN - VARMEVOGNER	181	181	-0
18006	LYNGSTUNET LANGTID - NYE PASIENTSENGER OG NATTBORD	199	202	-3
18007	INDUSTRIUTLEIEBYGG ØRA	10.000	39	9.961
18009	TYTEBÆRVIKA - REGULERINGSPLAN OG INTERNVEI	1.000	46	954
18010	NY TRAKTOR OG MINIGRAVER	2.776	2.924	-148
18013	PROSJEKT DEMENTE/GRILLHYTTE	100	-	100
18014	NYTT KRYSS FURUFLATEN	250	100	150
18015	SOLLVOLLVEIEN BYGGEFELT	940	690	250
18017	DIGITALT MAGASIN	85	85	-0
47017	SOLBAKKEN BOLIGFELT	100	27	73
47022	INNEREIDET BOLIGFELT	130	14	116
47181	FORSRSJEKT VANNFORSYNING LYNGSEIDET-FURUFLATEN	350	329	21
48001	KJØP/SALG AV TOMT OG GRUNN	514	515	-1

Prosjektregnskapet har fokus på utgiftssiden. Tabellen viser sum vedtatt utgiftsramme, sum utgifter i regnskapet hittil og avvik mellom disse. Alle tall ekskl. mva.

Oversikten vil avdekke hvorvidt investeringene er tilfredsstillende budsjettert på utgiftssiden og gir informasjon vedrørende kostnadskontrollen for de ulike investeringene.

14101 Eidebakken kirkegård – utvidelse og 14102 Lenangøyra kirkegård – utvidelse

Prosjektene er tidligere behandlet særskilt i kommunestyret og kommenteres ikke nærmere, men viser at kostnadskontrollen ikke har vært tilfredsstillende.

14117 Lenangen B/U-skole – ombygging

Rapportert om mulig avvik i prosjektet. Følges opp i 2019.

14139 Rådhus

Et mindre negativt budsjettavvik vedrørende ulike HMS-tiltak.

15015 Furuflaten industriområde – sør (Vollneset)

Utgiftsrammen er overskredet pr. 31.12.2018 og burde vært regulert tidligere. Sak om dette fremmes i 2019 da prosjektet avsluttes da.

15018 Kai Sandneset, Nord-Lenangen

Rapportert økte utgifter på ca. 2,1 mill. for peling av ny betongkai. Følges opp med sak til kommunestyret i 2019.

16018 Gjenoppbygging ettervernboliger Solhov

Prosjektregnskapet viser at prosjektet ikke har vært fulgt opp tilfredsstillende mht. budsjettering. Er finansiert gjennom utbetalt forsikringsoppgjør etter brannen. Et negativt totalavvik på ca 54.000 for hele prosjektet.

17008 Riving Stigenveien 2 (ungdomsklubben)

Et lite avvik på rivingen da dette var et prosjekt med en del ukjente faktorer.

18010 Ny traktor og minigraver

Det vises til kommentarene for investeringsregnskapet. Prosjektet har overskredet kommunestyrets vedtatte budsjettamme.

Øvrige prosjekter viser å være innenfor vedtatt utgiftsramme ved utgangen av 2018. Noen prosjekter vil følges nøye i 2019 for eventuell endring av utgiftsramme:

- 14117 Lenangen B/U-skole – ombygging
- 15018 Kai Sandneset, Nord-Lenangen

4.5 Økonomiske nøkkeltall – investeringer

Lyngen kommune har i 2018 hatt en enda sterkere økning i investeringene enn tidligere år. Den største enkeltinvesteringen er ombyggingen av Lenangen skole, som utgjør ca. 47 % av alle investeringene. I 2018 var det bokført i alt 46 investeringsprosjekter, noe som er akkurat gjennomsnittlig antall for de fem siste årene. Investeringsbeløpene er meget høye og medfører en fortsatt økt lånegjeld.

Fordelt på rammeområder var dette i 2018 slik:

	Mill. kroner	Prosent
Kirkelige formål	1,4	1 %
Administrative tjenester	0,4	0 %
Oppvekst og kultur	65,2	57 %
Helse, sosial og omsorg	3,6	3 %
Tekniske formål	8,0	7 %
Næring, inkl. kaier	35,2	31 %
Sum	113,8	100 %

Innenfor Oppvekst og kultur utgjør Lenangen skole 53 mill. og renovering av Eidebakken svømmehall 7 mill., som ca. 53 % av investeringene i 2018. Totalt sett utgjør investeringene i oppvekst og kultur ca. 57 % av alle investeringene.

I helse, sosial og omsorg er det investert ca. 1,7 mill. i velferdsteknologi og 1,150 mill. i nye heiser på Lyngstunet.

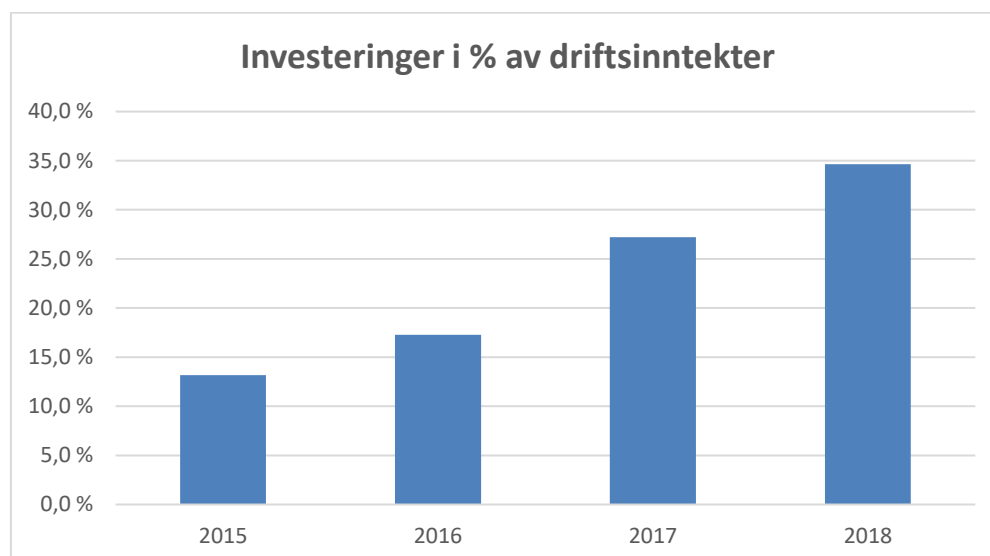
Den største investeringen innenfor teknisk drift er kjøp av ny traktor og minigraver på i alt 3,167 mill.

Til næringsrelatert virksomhet er det investert 35,2 mill., noe som utgjør 31 % av alle investeringene. Største enkeltinvesteringer var 20,2 til Furuflaten industriområde – sør til kai og næringsareal, kai Sandneset med 10,4 mill. og Tytebærvika med kulvert og forundersøkelser til kai med 4 mill.

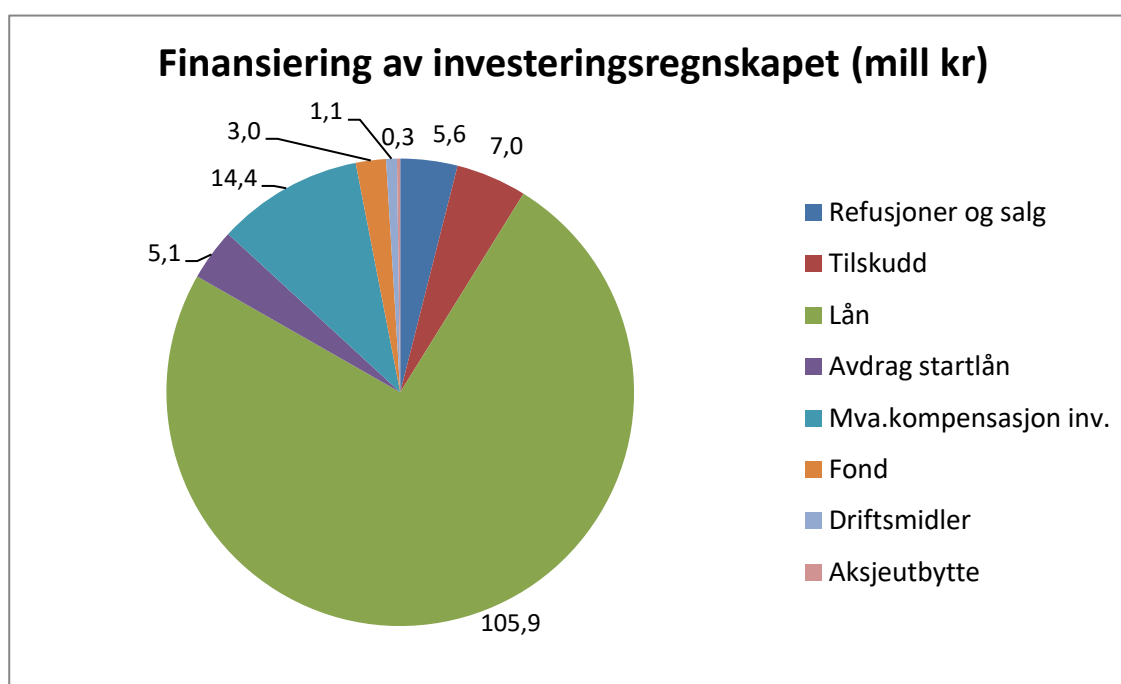
Nærmere 100 mill. er investert i oppvekst og kultur, samt til næringsvirksomhet. Dette er en veldig offensiv investeringsstrategi som påvirker kommunens lånegjeld langt utover det som er tilrådelig. Men dette er et uttrykk for en politisk vilje som rådmannen har advart mot over flere år. Norges Bank har økt styringsrenta med 0,25 % etter årsskiftet og har varslet ytterligere økninger i løpet av det neste året slik situasjonen vurderes nå.

Rådmannen vil påpeke at hvis renteoppgangen blir på 1 %-poeng, vil dette øke renteutgiftene med ca. 6 mill. årlig. Dette vil sammen med en fortsatt nedgang i folketallet, slik en opplevde det i 4. kvartal 2018, gjøre rammebetingelsene betydelig vanskeligere ved rullering av årsbudsjett/økonomiplan 2020-2023.

Diagrammet nedenfor viser veksten i investeringene i forhold til driftsinntektene de siste fire årene. Dette er økt fra 13,2 % i 2015 til 34,7 % i 2018. I 2018 er dette dobbelt så mye som både fylkes- (18,3 %) og landsgjennomsnittet (15,1 %). Rådmannen vil på det sterkeste tilrå et lavere investeringsnivå i årene framover med bakgrunn i utviklingen i rentenivå og usikkerhet rundt befolkningsutviklingen. Ytterligere nedgang i folketallet vil ha store konsekvenser for kommunens inntekter i årene framover.

Diagrammet under viser fordelingen av finansieringen av investeringsregnskapet i 2018, inklusiv startlånordningen.

Andelen av lånefinansiering i 2018 er 74,4 % (105,9 mill.), mot 62,3 % (63,4 mill.) i 2017.

Resultatvurderinger investering

Investeringsregnskapet er i 2018 stort sett finansiert ihht vedtatt budsjett, men noen få unntak.

Men ytterligere økt lånegjeld bekymrer, selv om en del av investeringene er gjort i prosjekter som er selvfinansierende. Utenom disse prosjektene er lånegjelda alt for høy.

Budsjett og økonomiplan følger ikke kommunestyrets vedtatte handlingsregler. Det tilrås sterkt at dette gis en sterkere føring ved rullering av budsjett og økonomiplan.

En mulig strategi kan være å frigjøre driftsmidler (1-2 mill.) til små investeringer for å unngå låneopptak, avdragsbetaling godt over minsteavdrag og kun ta opp lån til selvfinansierende investeringer.

For å få til dette, må det foretas varige utgiftskutt. Dette synes kun mulig gjennom strukturelle endringer i tjenestetilbudet, altså færre driftsenheter.

4.6 Balanseregnskapet

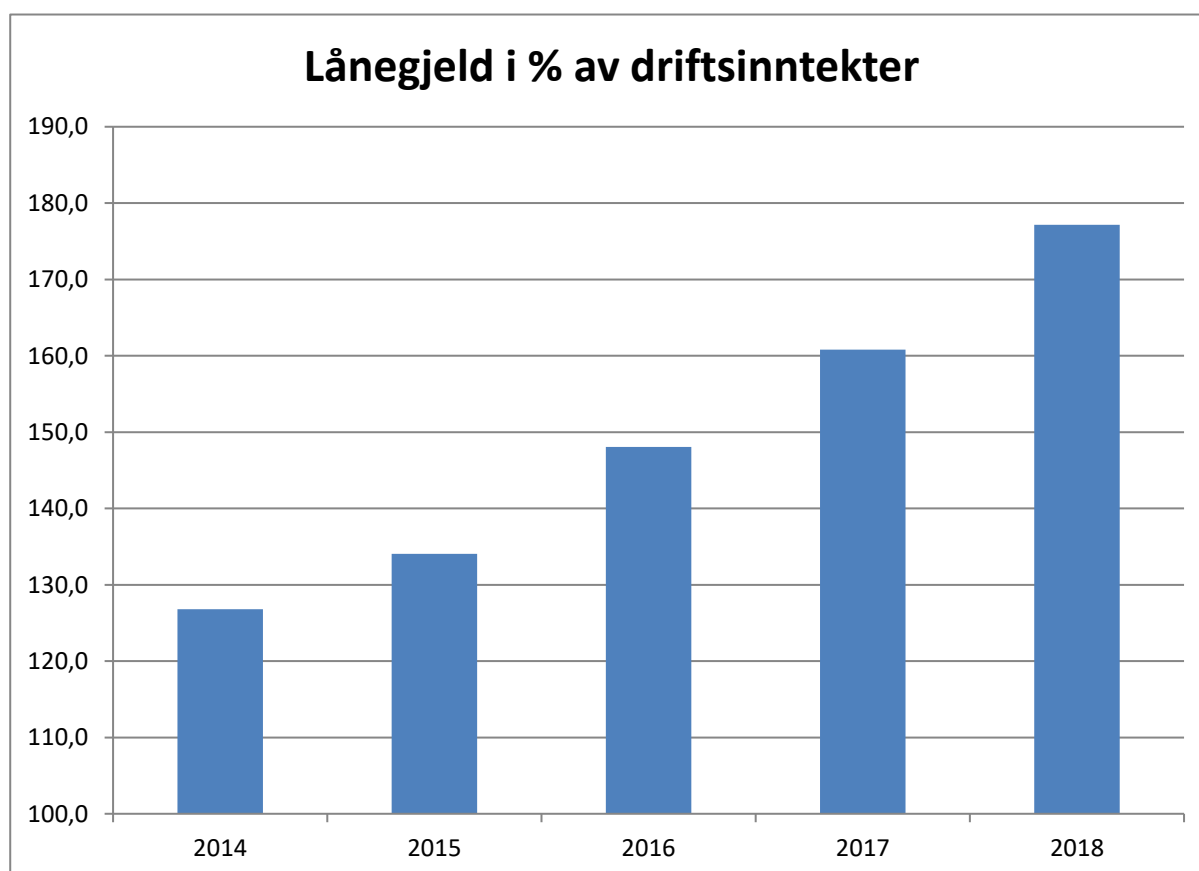
Lånegjeld

I 2018 er det foretatt følgende låneopptak:

- Kommunale investeringer for 2017 og 2018 - kr 69,998 mill.
- Lenangen skole - kr 4,295 mill.
- Vann- og avløp - kr 11,5 mill.
- Startlån - kr 16 mill.

Totalt låneopptak i 2018 utgjør kr 101,793 mill.

Lånegjelda i Lyngen kommune er nesten dobbelt så høy som landsgjennomsnittet og over 1,5 gang så høy som gjennomsnittet for Troms. Brutto lånegjeld er på 631,7 mill. ved utgangen av 2018. Av dette utgjør innlån til startlån ca. 50 mill., dvs. netto lånegjeld til kommunale investeringer er ca. 582 mill. kroner. Dette var en økning på hele 69,3 millioner til kommunale investeringer i 2018 og betydelig høyere enn tidligere år. En del av lånegjelda er finansiert av statens kompensasjonsordninger og selvkost for vann og avløp. Så den reelle lånegjelda er noe lavere, men fortsatt alt for høy.

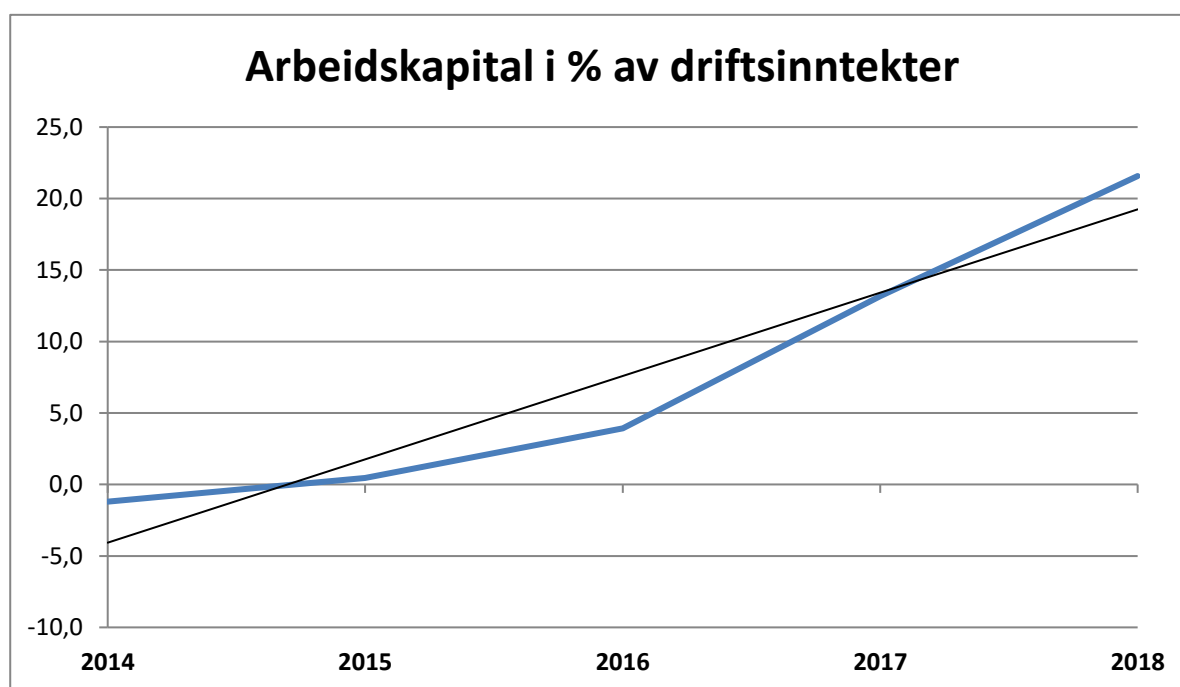

Lånegjeld i prosent av driftsinntektene har i 2018 økt med 16 prosentpoeng, og er nå på 177,2 %. Dette er igjen høyere enn noen gang. Det bør fortsatt være et mål om å

reduere denne andelen i kommende økonomiplaner. For å nå denne målsettingen må årlige nye låneopptak være lavere enn det som betales i avdrag på opptatte lån. Med fortsatte høye ambisjoner om investeringer, vil denne målsettingen være vanskelig å oppnå på kort sikt.

Likviditet

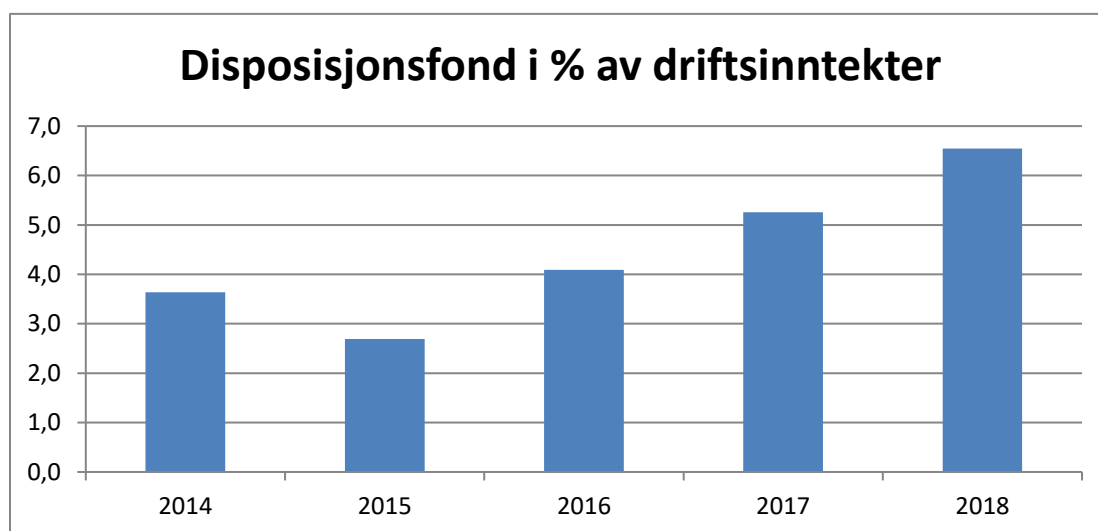
Arbeidskapitalens driftsdel er tall korrigert for ubrukte lånemidler, fond og premieavvik. Dette gir et mer riktig bilde av disponibel arbeidskapital til ordinær drift enn f.eks. tallene som publiseres i KOSTRA. Tallene bør være klart positive.

Likviditeten er klart forbedret de siste årene som følge av økte avsetninger til disposisjons-fond og lavere akkumulert premieavvik. Sistnevnte er redusert ved at innestående på premiefond er brukt til betaling av pensjonspremie i 2017 og 2018.

Disposisjonsfond

Disposisjonsfond disponeres fritt enten til drift eller finansiering av investeringer. Det anbefales at disposisjonsfondet bør minimum være ca. 5 % av driftsinntektene.

Ved utgangen av 2018 var disposisjonsfondet på 21,485 mill. kroner, som utgjør 6,5 % av driftsinntektene. I tillegg var det avsatt kr 1,988 mill. på kommunalt næringsfond og kr 2,005 mill. på tapsfond. Totalt utgjør dette kr 25,478 mill. i disposisjonsfond.